

vergadering **C204**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en
Inburgering

van 15 maart 2022

Vlaams
Parlement

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Hannelore Goeman aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over extreemrechtse radicalisering bij minderjarigen – 2070 (2021-2022)	3
VRAAG OM UITLEG van Nadia Sminate aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de verdere aanpak van moslimvraagstukken in Vlaanderen en de totstandkoming van de imamopleiding – 2097 (2021-2022)	11
VRAAG OM UITLEG van Nadia Sminate aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de stand van zaken van de informatie- en screeningsdienst met betrekking tot de lokale geloofsgemeenschappen – 2098 (2021-2022)	18
VRAAG OM UITLEG van Bart Tommelein aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het racisme in de Pro League – 2154 (2021-2022)	22
VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneekhout aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de opvang en integratie van oorlogsvluchtelingen – 2171 (2021-2022)	28

VRAAG OM UITLEG van Hannelore Goeman aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over extreemrechtse radicalisering bij minderjarigen – 2070 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Minister, ik weet dat u net als ik wakker ligt van het fenomeen van radicalisering in onze samenleving in al zijn verschillende vormen. We hebben natuurlijk al een aantal keren gehoord, onder andere van het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse (OCAD), dat zeker ook in extreemrechtse hoek radicalisering opmars maakt. Wat mij zo mogelijk nog meer zorgen baart, is dat het OCAD op dit moment ook waarschuwt voor een verjonging en een verharding van rechts-extremisme. Ze verwijzen daarbij in een recent rapport naar het feit dat er op dit moment zoiets is als het internet en sociale media wat in de praktijk betekent dat jongeren veel gemakkelijker in contact komen met rechts-extremistische propaganda.

Ook centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's) en directies erkennen dat er een groeiende tendens is bij jongeren. Extreemrechtse haatspraak, het verheerlijken van nazisme en blanke suprematie tot het plannen van een aanslag op een onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers (OKAN). Het zijn maar enkele maar zeer verontrustende voorbeelden van de radicalisering onder minderjarigen.

Experten maken zich ook grote zorgen over de normalisering van dit gedachtengoed. Vroeger kon men aan de manier waarop jongeren zich kleedden, met uiterlijke kenmerken van neonazi's of skinheads, zien dat zij zich tot een bepaald extreem gedachtengoed oriënteerden maar vandaag is dat zelfs niet meer het geval. Ook inhoudelijk is er een soort van normalisering opgetreden. Vreemdelingenhaat en antisemitisme lijken in bepaalde netwerken van jongeren de normaalste zaak van de wereld te worden. Die normalisering lijkt zelfs geen bewuste strategie van georganiseerde groepen, maar sijpelt via via door, en vaak in een soort van codetaal. De bron ligt vaak op sociale media zoals 4Chan, Discord, Twitch of VKontakte, het Russische Facebook.

Leerkrachten en directies geven aan te worstelen met deze extreemrechtse radicalisering bij veel jongeren. Ze geven aan dat ze de kennis missen over die sociale medianetwerken maar ook niet echt handvaten hebben om met dergelijk geradicaliseerde jongeren het gesprek aan te gaan, laat staan hen het problematische van hun standpunten te laten inzien.

Minister, we hebben het hier al vaker gehad over de nood aan deradicaliserings-trajecten en dat geldt uiteraard ook voor, ik zeg maar iets, moslimextremisten. Maar ik denk dat het ook echt tijd is dat we durven nadenken over deradicaliseringstrajecten voor extreemrechtse extremisten. Die discussie hebben we hier al gehad en u hebt toen gezegd dat u daarover wilde nadenken. Wat is de stand van zaken van die deradicaliseringstrajecten voor extreemrechtse radicalisering?

Wordt binnen het Vlaams preventie- en deradicaliseringsbeleid extra ingezet op die extreemrechtse radicalisering, heel specifiek van minderjarigen? Op welke manier wordt er preventief opgetreden?

Aangezien ook scholen daarmee worden geconfronteerd, is de vraag ook hoe de Vlaamse overheid scholen, jeugdwerk enzovoort steunt in het omgaan met deze normalisering van extremistische gedachtengoed. Hoe kan de kennis onder schoolteams over die problematiek worden versterkt?

Wordt dreigend gewelddadig extreemrechts radicalisme onder minderjarigen tijdig gedetecteerd? Hoeveel dergelijke dossiers werden er de voorbije jaren gedetecteerd en stonden op de radar?

Op welke manier kan het deradicaliseringsbeleid verder worden versterkt, met het oog op het structureel denormaliseren van extreemrechtse, xenofobe en antisemitische ideeën onder jongeren?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mevrouw Goeman, u stelt een ernstige en terechte vraag, over iets wat ons bekommert.

U weet dat Vlaanderen verantwoordelijk is voor het voorkomen van gewelddadige radicalisering. Het is belangrijk dat we duidelijk maken dat we spreken over radicalisering die mogelijk kan ontsporen in gewelddadig gedrag of die geweld legitimeert. Er zijn vormen van radicalisme die helemaal niet bedreigend zijn, die een normaal onderdeel uitmaken van onze samenleving. We hebben – hopelijk – allemaal toch wel eens een radicaal idee of een radicale opinie. Maar gewelddadige radicale ideeën zijn bedreigend voor de samenleving en dreigen andere mensen in gevaar te brengen.

Het nieuwe actieplan radicalisering dat in mei 2021 werd goedgekeurd, hanteert een brede aanpak om gewelddadige radicalisering aan te pakken. Het bevat acties van de verschillende relevante beleidsdomeinen. Daarbij ligt de focus op alle vormen van gewelddadig extremisme. We maken daar geen onderscheid in. Het gaat om religieus geïnspireerd extremisme, maar ook om varianten van links- en rechts-extremisme.

De lokale integrale veiligheidscellen (LIVC's) zijn daarbij, vanuit een Vlaams perspectief, van fundamenteel belang. In die lokale integrale veiligheidscellen zitten politie, preventie, lokale besturen en alle andere actoren rond de tafel en bekijken ze casus per casus wat ze kunnen doen, welke signalen er worden opgevangen, of die signalen bedreigend en verontrustend zijn en welke de beste aanpak op maat is om met die persoon of die groep van personen om te gaan. Soms is dat politieel repressief, soms zal dat preventief zijn en dan bekijken we wat we kunnen doen.

Waar worden die signalen opgevangen door die LIVC's? Die kunnen politieel worden opgevangen, maar soms ook in een school, in een jeugd- of sportclub, in een bepaalde buurt, binnen een bepaalde familiale context enzovoort.

Vroegdetectie, het zo vroeg mogelijk detecteren van verontrustende signalen, is daarbij belangrijk. Maar ook voor de aanmelding, het feit dat zij worden doorgegeven, moet je je spelers responsabiliseren. Ook een goede verdere opvolging is uiteraard belangrijk.

Het is dat forum dat wij de voorbije jaren centraal hebben ontwikkeld, in de schoot van de Vlaamse overheid. Als burgemeester heb ik dat ooit samen met collega's De Wever en Bonte in een eerste fase op de agenda gezet. We proberen dat casus-overleg in die LIVC zo sterk mogelijk te maken, onder meer door het nieuwe decreet, waarbij gedeeld beroepsgeheim mogelijk is geworden en waarbij partners informatie kunnen delen in de vertrouwelijkheid van de vergadering, door het aanbieden van draaiboeken, door het organiseren van infomomenten voor die lokale integrale veiligheidscellen inzake radicalisme, extremisme en terrorisme (LIVC R's), ook vanuit een algemene ondersteuning die wij nastreven voor onze lokale besturen en waarin de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) een belangrijke rol speelt. Ten slotte zijn er ook een aantal diepgaandere begeleidingstrajecten die we hebben opgezet voor de LIVC's, georganiseerd door de VVSG.

Vanop Vlaams niveau gebeurt er geen geaggregeerde monitoring, maar we weten wel op basis van de gemeenschappelijke gegevensbank die wordt beheerd door het OCAD en waar Vlaanderen toegang toe heeft, dat er een vijftigtal rechts-extremisten zijn die intensief worden opgevolgd en begeleid.

Wat betreft de vragen rond de ondersteuning van scholen en jeugdwerk in het omgaan met extremisme, zou ik u voor een uitgebreide toelichting van de aanpak van mijn collega's bevoegd voor Jeugd, Onderwijs en Welzijn naar hen durven door te verwijzen. Een deradicaliseringsbeleid of preventiebeleid op gewelddadige radicalisering veronderstelt de samenwerking van iedereen. Alle ministers zijn daarin mee aan boord: de minister van Onderwijs waar het over Onderwijs gaat, de minister van Jeugd wat het jeugdbeleid betreft. Als u daar specifieke vragen over hebt, zou ik u graag naar hen willen doorverwijzen.

Maar binnen mijn bevoegdheid kan ik verwijzen naar de projecten binnen de projectoproep ter preventie van gewelddadige radicalisering en polarisatie, die van start zijn gegaan op 1 juli 2021. Daarbij konden lokale besturen specifieke accenten leggen. Een groot deel van de geselecteerde projecten zet in op mediawijdsheid bij jongeren en op het ondersteunen van leerkrachten en jeugdwerkers.

Ik geef u een paar voorbeelden. De drie gemeenten Beringen, Ham en Tessenderlo werken samen om de signalen en omvang van polarisering bij middelbare scholieren in kaart te brengen.

Daarnaast worden professionals in het onderwijs en ouders ondersteund om deze signalen tijdig te detecteren en om hier preventief op in te zetten. Ook andere betrokkenen uit het lokaal bestuur, de LIVC's en de lokale politie worden hierin gevormd. Dat is een concreet samenwerkingsverband tussen drie Limburgse gemeenten.

Een ander voorbeeld is Gent, dat specifiek inzet op het bereiken van groepen jongeren die vatbaar zijn voor rechts-extremisme. Ze stellen vast dat deze jongeren momenteel onvoldoende bereikt worden in het reguliere aanbod. De verschillende referentiepersonen radicalisering in het onderwijs, welzijnswerk, jeugdwerk en sportclubs worden versterkt in het omgaan met actueel polariserende issues en in het rechts-extremisme. Dit gebeurt binnen het preventieve beleid van de stad waarbij alle vormen van extremisme aan bod komen.

Als ik dat mag samenvatten, denk ik dat onze aanpak richting rechts-extremisme in benadering, in structuur, in organisatie niet wezenlijk verschilt van hoe je bijvoorbeeld omgaat met islamitisch-extremistische jongeren of links-extremistische jongeren. Vanzelfsprekend moeten we mensen wel opleiden in het beter detecteren en opvangen van specifieke signalen waardoor jongeren die misschien in de greep kunnen komen van gewelddadig rechts-extremisme, worden getriggerd, en hoe je daar kunt de-escaleren en deradicaliseren. Daarvoor zijn die projecten van de VVSG op dit moment, samen met wat we doen met de LIVC's, volgens mij het beste kanaal om dat ook te doen. Ik heb dus het gevoel dat men dat over het algemeen ernstig neemt. We volgen een politiek waarbij we geen kunstmatig onderscheid maken tussen die verschillende vormen van gewelddadig extremisme en waar we proberen met een de-escalerende en een deradicaliserende aanpak te voorkomen dat er andere stappen nodig zijn die dan politieel en repressief worden.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Minister, het begint inderdaad altijd met woorden. We moeten zeer alert zijn voor signalen dat jongeren vatbaar zijn voor vreemdelingenhaat, voor antisemitische ideeën. Dan is het een kwestie van zo snel mogelijk in te grijpen.

Laat het mij zo concreet mogelijk maken, om goed begrepen te worden. Stel dat een leerkracht vandaag vaststelt dat er iemand in de klas zit die tijdens de les geschiedenis stelselmatig de verdediging opneemt van iemand als Hitler, die op zijn pennenzak '88' begint te schrijven – een verwijzing naar 'Heil Hitler' – en die dus duidelijk neonazistische sympathieën aan het ontwikkelen is, wat gebeurt er dan concreet? Wat kan een leerkracht doen? Hoe geraakt zo'n case op de agenda van een LIVC? Op basis van welke criteria gebeurt dat? Dat zijn eerste signalen, hoe gebeurt die opvolging? Wat zijn dan vandaag de tools voor een LIVC om daar heel concreet mee aan de slag te gaan?

Mijn vraag was: bestaat er zoiets, in het geval dat het nodig zou zijn, als deradicaliseringstrajecten? U zei zelf al – en ik ben het 100 procent met u eens – dat de filosofie van zo'n aanpak dezelfde is als religieus en moslimextremisme: een goede detectie, een goede opvolging, maar dus ook deradicalisering als laatste stap. Maar je hebt experts nodig die goed begrijpen hoe de mechanismen zitten, bijvoorbeeld van racistisch of neonazistisch denken, om daar dan ook weer een gepast antwoord op te kunnen bieden en mensen te overtuigen dat dat zeer problematische ideeën zijn. Hoe gaat dat concreet in zijn werk? Bestaan die deradicaliseringstrajecten al? Voor leerkrachten of scholen die met zo'n fenomeen geconfronteerd worden, is dat een kwestie van zelf te vragen of die opleidingen er zijn? Bestaan die ook buiten de VVSG? Kunt u daar nog eens wat meer uitleg over geven?

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Goeman. Dat was netjes binnen de twee minuten. Ik had me tijdens de middag trouwens voorgenomen, collega's, om u erop te wijzen dat het vandaag World Speech Day is. De kern van een goede speech is om in een kernachtige boodschap uw verhaal te kunnen brengen. Wij hebben hier tijdsloten, zoals ze dat zeggen. U bent daar in ieder geval al heel goed mee begonnen. Dat de anderen daar een voorbeeld aan nemen!

Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Minister, ik denk dat de meeste fracties hier aanwezig zich effectief – zoals de collega zegt – zorgen maken over wat OCAD hier in het verleden 'onrustwekkende signalen van extreemrechtse dreiging' heeft genoemd, vandaar ook het harde werk dat wij in het verleden in deze commissie en in de commissie Strijd tegen Radicalisering hebben gestoken in de bestrijding van alle vormen van gewelddadige radicalisering.

Maar als ik dat mag zeggen: ik heb het eigenlijk stilaan een beetje gehad met de selectieve verontwaardiging die ik hier van sommige fracties in de commissie hoor. In het actieplan hebben we telkens gefocust op alle beleidsdomeinen, en dat ging van Onderwijs tot Werk, Jeugd, Welzijn, enzovoort. Maar hier in de commissie zie ik al jarenlang dezelfde trend: de linkse partijen die enkel vragen stellen over de extreemrechtse dreiging, en andere partijen die zich enkel focussen op de islamitische dreiging. Ik heb het daar eerlijk gezegd stilaan mee gehad. Ik pleit dus nogmaals om het debat niet ideologisch te kleuren, en die enge visie te overstijgen zoals we dat in het verleden in de commissie, in de strijd tegen radicalisering, hebben gedaan met de resolutie die we over de partijgrenzen heen hebben goedgekeurd, zoals de minister vandaag ook terecht heeft aangegeven.

De voorzitter: Wat tijd betreft was dat een sterke speech!

Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Een basis van een goede speech is ook: luisteren. Kijk ... de voorzitter geeft me gelijk. Dank u wel.

Het is natuurlijk wel zo dat we in verschillende commissies, ook deze, alle vormen van extremisme en vooral van gewelddadige radicalisering aankaarten. Ik denk

eigenlijk dat de verschuiving in de richting van gewelddadig rechts-radicalisme misschien iets later op de kaart is gezet, juist doordat men in het Vlaams Parlement eerst is begonnen te kijken naar bepaalde vormen van religieus extremisme. In die zin denk ik dat het normaal is dat we tekorten, die op dat moment eigenlijk ingebouwd zijn in de manier waarop we dit aanpakken, nu beginnen bij te benen, omdat er in eerste instantie maar naar één bepaalde vorm van radicalisering is gekeken. Naderhand heeft men gezien dat er andere vormen van radicalisering dreigen. We zuigen dit ook niet uit onze duim: dit komt van het OCAD, van CLB's enzovoort.

Daarom heb ik inderdaad ook twee vragen, minister. Ten eerste, hebt u er zicht op of er op dit moment, met de middelen die er zijn, voldoende kan worden gemonitord wat betreft het gewelddadig rechts-radicalisme? Dat is geen eenvoudige zaak. Met name, zoals de collega heeft aangehaald, is er een heel belangrijke vorm van online radicalisering. De fysieke aanwezigheid verweeft zich met een online aanwezigheid. Op welke manier wordt daarop ingespeeld? Kunt u daarin verduidelijking geven, niet alleen door te zeggen over welke projecten het gaat, maar hoe het praktisch wordt aangepakt. Maar wat ik ook belangrijk vind – en daar bent u weinig op ingegaan in uw antwoord –, is op welke manier er preventief opgetreden wordt. Ik heb dezelfde vraag gesteld aan minister Demir. Zij verwees toen zowel naar minister Beke als naar u. Wat dat betreft ligt de bal dus in u beider kamp. Welke concrete acties worden daar nu aan verbonden? Iemand terug naar de samenleving brengen is veel moeilijker dan ze in de samenleving houden.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Ik moet zeggen dat ik toch wel positief verrast ben, zowel door de vraagstelling van mevrouw Goeman, als over het begin van het antwoord van minister Somers. Waarom? Ten eerste omdat mevrouw Goeman een aantal keren de woorden neonazisme, nazisme, antisemitisme en vreemdelingenhaat heeft gebruikt en dat heeft benadrukt. Ten tweede omdat minister Somers, en dat heeft hij al vaker gedaan, erop heeft gewezen dat niet elke vorm van radicalisme of radicalisering negatief is, en dat het wel degelijk gaat over 'neiging tot gewelddadige radicalisering'.

In die context zou ik toch willen vragen aan de partijen die zich daarover zorgen maken, en dat is wel degelijk elke partij, dat zij misschien eerst eens stoppen met de semantische bevuiling dat extreemrechts het probleem – of een probleem – is. Wij worden als partij, als Vlaams Belang, al jaren, al decennia, extreemrechts genoemd.

Wij worden belasterd met een term die eigenlijk 'fascisme' betekent, die doet denken aan het nazisme. Ik pik dat niet. Wij zijn dat niet.

Beste commissieleden, in die context is het wel degelijk ook een probleem – en wij krijgen die signalen helaas vaak – dat leerlingen die zich in de klas bekennen tot het Vlaams Belang, die zeggen dat ze tegen massa-immigratie zijn, tegen islamisering, dat die op één hoop gegooid worden met fascisme, neonazisme, en daar wordt geen logische en correcte rechtvaardige scheiding aangebracht. Wij kunnen de problemen van extremisme, of ze nu komen van de islam, het communisme, het nazisme of het fascisme, alleen deftig aanpakken als we stoppen met een partij zoals de mijne ook weg te zetten als iets extreemrechts of fascistisch. We moeten daar semantisch zeer correct in blijven.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Collega's, dank u wel voor de verschillende beschouwingen. Ik ben het eens met de grondlijn van collega Sminate: we moeten allemaal opletten, dat geldt voor ieder van ons. Wanneer we naar de samenleving kijken,

doen we dat vanuit een ideologische bril. Dat is logisch voor politici. Politici bekijken de samenleving vanuit een bepaalde set waarden, ze appreciëren bepaalde handelingen en daden en ze zijn kritisch en negatief tegenover anderen. Dat is de bril die we ophebben om naar de samenleving te kijken. We moeten er ons altijd van bewust zijn dat daar niks verkeerd mee is. Ik ben een overtuigde liberaal. Andere mensen zijn overtuigd Vlaams-nationalist, socialist, christendemocraat enzovoort.

Maar soms maakt ons dat selectief. Dat is ook zo. Als politici hebben we de natuur om zaken wat aan te scherpen, om het licht te laten schijnen op dingen die ons aanstaan of de confrontatie op te zoeken met de zaken die we minder graag hebben. Alleen, vanuit een veiligheidsperspectief kan die selectiviteit of die bril gevaarlijk zijn, waardoor we sommige dingen niet zien of niet willen zien die wel degelijk een veiligheidsrisico in zich houden. Dus wanneer je vanuit een veiligheidsperspectief naar de samenleving kijkt, dan is het belangrijk dat we dat zo onthecht mogelijk doen, ook ten aanzien van onze eigen overtuigingen. We mogen niet blind zijn voor vormen van extremisme die voor ons misschien ongemakkelijk zijn.

Daarom is het beleid van de Vlaamse Regering erop gebouwd – een veiligheidsbeleid – om geen onderscheid te maken tussen wat de ideologische of religieuze motivatie ook kan zijn om over te gaan tot gewelddadig radicalisme of tot het legitimeren van geweld om een bepaalde maatschappijvisie of religieuze of ideologische overtuiging door te drukken in de samenleving. Dat is een algemene stelling. Ik ga hier niemand verwijten maken. Dat doe ik niet, maar dat is wel een belangrijk uitgangspunt.

De voorbije maanden werden hier regelmatig vragen gesteld. Dat is ook logisch. Men gaat niet altijd de vraag stellen over alles. Ik denk dat het perfect legitiem is om een vraag te stellen over rechts-extremisme en op een andere commissievergadering eens een vraag te stellen over een islamitisch geïnspireerd extremisme. Dat moet perfect kunnen. Als minister moet ik dat beantwoorden, maar we moeten dat wel steeds voor ogen houden. Ik vind dat heel belangrijk.

Mevrouw Goeman, concreet over uw vraag: wat gebeurt er als een leraar botst op een jongere waarvan hij de indruk heeft dat die in de greep is van rechts-extremistisch ideeëngoed, en op een zeker moment misschien zelfs begint te flirten met het legitimeren van geweld, enzovoort, het verhaal dat u vertelde? Wel, er zijn drie sporen die daarin gevolgd worden.

Eerst en vooral is er de leraar zelf: we moeten de leraars zo goed mogelijk leren omgaan met dit gegeven. Er zijn vandaag leraars die het moeilijk hebben of niet de juiste strategie weten hoe ze daar in een individueel geval mee moeten omgaan in een klas. Als er een leerling zit die dat doet, stellen ze zich de volgende vragen. Negeer ik dat? Moffel ik dat weg? Zoek ik de confrontatie of zoek ik de dialoog? Persoonlijk denk ik dat het gesprek belangrijk is. Het is belangrijk om dat op een goede manier te doen. Daarom zijn er opleidingen die leraars toelaten om om te gaan met jongeren die soms heel extreme standpunten innemen die ongemakkelijk zijn en waarmee je door dialoog, door te praten, jongeren kan helpen om meer gemodereerd, met een meer open blik, meer nuance, alleszins zonder legitimatie van geweld na te denken, te handelen en te spreken in de samenleving.

Het tweede dat kan gebeuren, is als die leraar zich daar niet machtig genoeg voor voelt of zich niet in staat voelt om dat te doen. Die kan dat melden aan de lokale integrale veiligheidscel (LIVC). Die kan dat doen bij de burgemeester. Wat gebeurt er op een LIVC? Ik heb er voldoende voorgezeten. Daar zit men aan tafel. Het gaat dan bijvoorbeeld over Kris Van Dijck – een willekeurig figuur, willekeurige naam – die merkwuurige ideeën begint te omarmen, waar we een leven lang al

het vermoeden van hebben, maar nu begint hij daar een gewelddadige dimensie aan te geven of hij begint dat te verheerlijken.

Wat doen we daarmee? Wat doet zo'n LIVC concreet? Want dat is geen hocus pocus. Dat is heel eenvoudig, want soms maken we dat allemaal complexer dan het is. Men kijkt of er antecedenten zijn, of hij nog zulke dingen gedaan heeft, wat zijn omgeving is en of hij in de greep zit van mensen die dat ideeëngoed koesteren. Zijn er in zijn omgeving mensen waar wij een beroep op kunnen doen om hem te deradicaliseren? Deradicaliseren is eigenlijk opnieuw de geest opentrekken en zorgen dat hij opnieuw andere perspectieven, andere standpunten ziet, iemand die met hem kan praten, waar hij nog een gezagsfiguur in ziet, waar hij nog naar wil luisteren. Want, mevrouw Groothedde, het grote probleem van mensen die geradicaliseerd zijn, is dat ze niet meer luisteren naar elkaar. Het is belangrijk dat we naar elkaar luisteren. Dat is het begin van een dialoog. Dus je moet mensen zoeken die naar elkaar luisteren. Dat doet een LIVC. Als een LIVC vaststelt dat mijnheer Van Dijck te ver geradicaliseerd is, dat het gesprek niet meer mogelijk is en dat hij daadwerkelijk begint te flirten met gekke ideeën, dan zitten we in een politieel spoor.

Er is nog een derde punt. Wie kan die school bijstaan? Soms kan een school bijna door een hele klas ontredderd worden, waarbij men de handen omhoog steekt en zegt in een klimaat te zitten dat niet meer houdbaar is. Het kan vanuit een rechts-extremistisch kader zijn, het kan ook vanuit een islamitisch extremistisch kader zijn, dat we zeggen dat we de greep op onze school verliezen. Wel, dan zijn er organisaties die zo'n school kunnen bijstaan. Ik heb dat meegemaakt in mijn eigen stad Mechelen. Ik ga de school niet vernoemen. Op een zeker moment was er een fundamenteel probleem, in dit geval van rechts-extremisme. Het had evengoed islamitisch extremisme kunnen zijn of links-extremisme. Die heeft toen een beroep gedaan op het Centrum voor Expertise en Advies inzake Preventie en Interventie met betrekking tot Radicalisme en Extremisme (Ceapire), die die school heeft bijgestaan om te kijken naar strategieën en hoe we weer tot de normaliteit kunnen komen, hoe we die ideologische vlucht vooruit richting gewelddadigheid kunnen omkeren. Dat is eigenlijk op een succesvolle manier gebeurd. Dat is door gesprekken, dialoog, door nieuwe afspraken in school, door mensen die zeggen dat je die mening mag hebben, maar dat je ook gaat luisteren naar elkaar. Het zijn vaak basisdingen die opnieuw nodig zijn om mensen te deradicaliseren.

Nogmaals, dat werkt niet bij iedereen, en bij wie het niet werkt, komen de politie en het repressieve apparaat om de hoek kijken. Wie zijn daar allemaal voor? We hebben ook het aanspreekpunt Onderwijs, collega Weyts, de helpdesk van de VVSG waar mensen terecht kunnen. Er is dus toch wel een heel apparaat uitgewerkt dat op het terrein mensen op een gestructureerde manier kan bijstaan wanneer ze problemen hebben.

De vraag was of ik kan garanderen ... (*Celia Groothedde maakt aanstalten om de commissiezaal te verlaten.*)

Ik wou antwoorden op de vraag van de mevrouw die pleitte om naar elkaar te luisteren. (*Gelach*)

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft seffens ook nog een vraag, maar ze gaat heel aandachtig luisteren.

Celia Groothedde (Groen): Minister, ik dacht dat u net geantwoord had. U moet weten dat ik de commissie Welzijn gewend ben, en niet al uw collega's hebben de gewoonte om op alle vragen te antwoorden. Dus ik dacht dat met een zijdelingse aanraking uw volledige antwoord al gegeven was, maar ik zal netjes nog een paar minuten blijven zitten. Dan ga ik nadien mijn vragen in de commissie Welzijn stellen.

De voorzitter: Mevrouw Groothedde, wij hebben hier een commissievoorzitter die erop toeziet dat de minister antwoordt op de vragen die gesteld worden.

Celia Groothedde (Groen): Dat valt te benijden.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mevrouw Groothedde, ik doe nog een poging om te antwoorden. Uw concrete vraag was of we zeker zijn dat we voldoende capaciteit hebben. Dat is een ernstige en een fundamentele vraag. Zijn we voldoende zeker dat we voldoende capaciteit op het terrein hebben om te weten dat we een greep hebben op elke vorm van radicalisering? Mijn eerlijk antwoord is dat we daar nooit 100 procent zeker van kunnen zijn. Dat weten we nooit.

U hebt ook verwezen naar radicalisering via het internet. Radicalisering via het internet betekent nog altijd een persoon radicaliseren die toch nog altijd in een samenleving staat.

Ik denk dat die gemeenten en steden die het sterkste sociaal netwerk hebben, die het sterkste sociaal weefsel hebben, die het meest aanwezig zijn in al hun gemeenschappen en alle organisaties in alle hoeken en kanten van de samenleving, het meest kans hebben om aan vroegdetectie te doen. Ik denk dat dat in een aantal steden het verschil heeft gemaakt. Men moet het vertrouwen hebben van de burger. Een burger die zich kan identificeren met de lokale overheid en die zich niet uitgesloten maar ingesloten voelt: die zal bereid zijn om met de overheid te praten. De overheid moet ook een attitude aannemen waarbij niet iedereen die verdacht wordt van een extremistisch idee, onmiddellijk tot vijand wordt verklaard, die enkel op het hoofd kan worden geklopt.

Dat geldt voor alle vormen van extremisme, dus ook voor rechts-extremisme. Als we iemand die een rechts-extremistisch ideeëngoed heeft, beschouwen als de vijand van de staat en van de overheid, en heel zijn omgeving verdacht maken, dan zal die omgeving geen contact meer zoeken met de overheid. Ik heb dat gezegd in de tijd dat we heel veel praatten over islamitisch extremisme, dat vandaag nog altijd bestaat en sterk aanwezig is, maar ik zeg dat ook naar rechts-extremisme toe.

Een overheid moet altijd verbinding zoeken en moet altijd proberen om de band opnieuw te herstellen. Hoe vroeger men dat kan doen, hoe beter. Wanneer gaan vaders en moeders, ooms en tantes, mensen van verenigingen, burens, naar de overheid komen? Wanneer ze het gevoel hebben dat de overheid er is om in de eerste plaats te helpen. Soms is helpen ook sanctioneren, maar het begint bij helpen en proberen te helpen. Die samenlevingen zullen het meest succesvol zijn.

Ik heb dus geen garantie dat we alles weten. Ook de politie kan die garantie niet geven. Maar ik ben er wel van overtuigd dat we de voorbije jaren een infrastructuur hebben kunnen uitbouwen, preventief en politieel, die ons veel beter beschermt dan pakweg tien jaar geleden tegen vormen van extremisme. Dat antwoord wou ik u nog even geven.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Mevrouw Sminate, ik weet niet over welke selectieve vorm van verontwaardiging u het hebt, in de linkerhoek. Ik kan voor mezelf spreken, en ik denk dat ik hier in het parlement systematisch alle vormen van radicalisme heb veroordeeld. Ik heb trouwens ook al vragen gesteld over religieus en moslimfundamentalisme, want dat zijn allemaal fenomenen die me evenveel zorgen baren. Maar we kunnen er natuurlijk niet onderuit dat in rapporten

van onder andere het OCAD te lezen staat dat rechts-radicalisme in opmars is, en dus maak ik mij daar als parlementslid ook zorgen over.

Laat ons eerlijk zijn: er is natuurlijk zoets als vrije meningsuiting, en dat is goed. Mensen mogen ideeën hebben over het feit dat de poorten van de massamigratie dicht moeten, of dat islam een bedreiging is voor onze samenleving. Maar de grens van vrije meningsuiting ligt natuurlijk bij aanzetten tot haat. Dat is het grote probleem met extreemrechts. Extreemrechts predikt haat tegen vreemdelingen, vergelijkt moslims systematisch met terroristen, met uzelf trouwens op kop, mijnheer Van Rooy. U predikt haat tegen mensen van kleur, maakt een onderscheid tussen echte en niet-echte vreemdelingen. We weten waar dat toe kan leiden. Kijk naar Christchurch, kijk naar Utøya. Mijn oproep is hier vandaag om daar de ogen niet voor te sluiten. Er zijn bewegingen zoals Schild en Vrienden, die ondertussen naar trainingskampen in Roemenië gaan. Ik denk dat de dreiging van 'lone wolf'-acties ook hier in Vlaanderen niet totaal uit de lucht gegrepen is.

Mijn oproep, minister, is vooral om aandacht te hebben voor dat fenomeen. Zet meer in op preventie. Zorg ervoor dat onze leerkrachten, onze jeugdwerkers, onze CLB's gewapend zijn. Ik denk dat er meer nood is aan vorming. Niet iedereen weet bijvoorbeeld dat de emoji voor melk symbool staat voor 'white supremacy'. Ik wist dat ook niet. Als leerkracht moet je dat weten om de signalen te kunnen interpreteren. Er is dus nood aan vorming. We moeten verder gaan dan projecten en een systematische aanpak hebben. Schuif dat niet door onder ministers, maar zet u aan tafel met minister Weyts, om daar echt werk van te maken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Nadia Sminate aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de verdere aanpak van moslimvraagstukken in Vlaanderen en de totstandkoming van de imamopleiding – 2097 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Minister, we hebben in de commissie al eerder gedebatteerd over de werkzaamheden van het Centre of expertise for intellectual reformation, research and advice (CIRRA). Met de vraag die ik u vandaag wil stellen, wil ik graag te weten komen of en hoe u verder zult werken met het rapport dat zij destijds hebben opgeleverd. Ik herinner me de belangrijkste zaken die zij toen naar voren hebben gebracht, waaronder uiteraard de problemen met de imamopleiding en het informeel islamonderricht, waar we toch ook wat problemen mee ondervinden.

U hebt tijdens die bespreking vier werven naar voren gebracht: de professionalisering van de moskeebesturen met aandacht voor het belang van het Nederlands, waar we het vorige week nog over hebben gehad, een informatiebrochure over het nieuwe Eredienstendecreet, dat al online staat, een gedeelde SharePoint voor het informele islamonderricht, en een goede werking van het Executief van de Moslims van België (EMB). Wat dat laatste betreft, weten we allemaal dat de problemen groot zijn. Ik vrees ook dat de oplossingen vrij ver weg zijn. Sommige werven zijn in uitvoering, andere nog niet, vandaar mijn vragen aan u, minister.

Welke acties hebt u al genomen op basis van de aanbevelingen uit het rapport van CIRRA?

Hebt u op basis van dit rapport al samengezeten met de vertegenwoordigers van de moslimgemeenschap? Zo ja, met welke gesprekspartners hebt u die dialoog dan geopend?

Welke mogelijkheden ziet u om vanuit het Vlaamse niveau mee te werken aan een werkbare en vooral betrouwbare imamopleiding? Ook daar denk ik dat er veel werk aan de winkel is.

Wat is de stand van zaken van de vier voornaamste werven die u zelf had aangegeven?

Welke bijkomende initiatieven acht u vandaag noodzakelijk om het informeel islamonderricht te professionaliseren en vooral te vrijwaren van nefaste buitenlandse invloed?

Wordt vandaag nog samengewerkt met CIRRA in de verdere uitwerking van mogelijke beleidsinitiatieven?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mevrouw Sminate, ik zal de vier werven even overlopen.

De eerste werf betreft de professionaliseringstrajecten voor bestaande erkende en niet-erkende moskeeën in het versterken van hun management, informeel onderwijs, transparantie en communicatie.

Op de website van het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) kan een infodossier met toelichtingen en richtlijnen voor de lokale geloofsgemeenschappen geraadpleegd worden door de representatieve organen van de erediensten, lokale geloofsgemeenschappen en de lokale overheden over alle aspecten van de nieuwe erkenningsregeling. Ik denk dat dit transparant en duidelijk is. Bedankt overigens voor de complimenten.

Zoals ik vorige week in de commissie heb aangegeven, zullen voor de lokale geloofsgemeenschappen standaarddocumenten en sjablonen in het Nederlands ter beschikking kunnen worden gesteld rond onder andere notulen, vergaderagenda, formele mededelingen voor verkiezingen enzovoort. Dit zorgt voor een verdere professionalisering van bepaalde bestuurshandelingen.

De tweede werf betreft het informeel islamonderricht. Wanneer het informeel islamonderricht wordt verzorgd door een erkende lokale geloofsgemeenschap of een daarmee verbonden vereniging dan kunnen we met het nieuwe Erkenningsdecreet nagaan of daar geen handelingen worden gesteld die afbreuk doen aan de erkenningscriteria zoals duurzame lokale verankering, naleving van het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden (EVRM) enzovoort. De Vlaamse Informatie- en screeningsdienst kan hierop toezien.

Voor de initiatieven van informeel islamonderricht buiten de erkende lokale geloofsgemeenschappen heb ik spijtig genoeg geen bevoegdheid. Dat sluit aan bij de vrijheid van vereniging. Wanneer er zaken gebeuren die strijdig zijn met de openbare orde, kunnen de burgemeester en het parket binnen hun bevoegdheden optreden. Dat is eigenlijk een impliciet pleidooi voor erkende moskeeën omdat men daar wel greep op heeft. Op de niet-erkende heeft men geen greep.

Aangezien de meeste initiatieven rond informeel islamonderricht uitgaan van moskeeën, moeten we meer inzetten op het warm maken van moskeeën om een erkenning aan te vragen. Hierdoor is ook meer transparantie en toezicht mogelijk. Dat is ook de filosofie van de Vlaamse Regering met dat nieuwe Erkenningsdecreet:

scherper, duidelijker en betere voorwaarden, maar tegelijk ook een kader creëren waar erkenningen mogelijk zijn omdat we dan eigenlijk een dialoog hebben en ook een zekere controle en toezicht op wat er binnen kerken, moskeeën en andere gebedshuizen gebeurt.

Mijn administratie zal met het Departement Onderwijs en Vorming bekijken hoe de bestaande SharePoint van het officieel islamonderricht – dat valt onder collega Weyts – waar lesmateriaal, pedagogische methodieken enzovoort worden gedeeld, ook ter beschikking kan worden gesteld van het informeel islamonderricht. Wij kunnen niet bepalen wat de inhoud is van het islamonderwijs, ook niet binnen de onderwijssector.

Maar het was collega Crevits die vorige legislatuur een soort van SharePoint heeft gemaakt waarop documenten, lesmodules en lesmateriaal worden verzameld die kunnen worden gebruikt. Eigenlijk is dat een kwaliteitslabel. Want als je dat daarop zet, is er natuurlijk wel een soort van controle: een maatschappelijke controle, een sociale controle, een controle van parlementsleden, maar ook van de administratie enzovoort. Die controle kan zeggen dat wat er in dat lesmateriaal gezegd wordt, botst met onze waarden en dat dat niet kan worden verkondigd, omdat het strijdig is met een aantal principes. Op die manier krijg je toch een controle op het materiaal dat wordt gebruikt. Dat is een soort van kwaliteitslabel, waarop we de facto wel controle hebben. En aan diegenen die dat niet gebruiken, kun je vragen stellen over waarom ze het materiaal op SharePoint niet gebruiken. Op die manier kun je, zonder dat je juridisch greep hebt op wat er in de lessen wordt gezegd, wel via een omweg greep krijgen op wat er in de lessen wordt gezegd.

Het is trouwens belangrijk om erover na te denken of we dat ook niet voor een aantal andere religies kunnen doen. Want ik heb deze week nog een vergadering gehad met de Vlaamse Interlevensbeschouwelijke Dialoog (VILD) en ik hoor toch ook dat er binnen de orthodoxe kerk, met wat er nu allemaal gebeurt in Oekraïne enzovoort, politieke druk wordt gebruikt. Ik moet u niet vertellen of leren dat de Russisch-orthodoxe kerk niet bepaald vrij staat van enige politieke invloed. Het is een kerk die zwaar wordt geïnstrumentaliseerd om in een conflict op te treden en waarbij het hoofd van die kerkgemeenschap onder meer over holebi's zaken zegt die fundamenteel botsen met een aantal van onze grondwaarden. Ook daar is er een interessant instrument waarover we misschien verder moeten nadenken voor de andere orthodoxe vrienden en collega's en ook andere godsdiensten. Maar hier, in het kader van islamonderricht, is dat wel belangrijk.

Dit aspect van het informeel islamonderricht wordt ook meegenomen in het platform dat een regelgevend initiatief zal uitwerken. Ik kom hier dadelijk op terug.

De derde werf is de Vlaamse imamopleiding. Zoals u zelf hebt gelezen in het rapport van CIRRA, zijn er vanuit verschillende actoren al wat initiatieven geweest rond imamopleidingen, maar deze zijn telkens mislukt, en zijn dus heel duidelijk niet succesvol geweest. Helaas moeten we vaststellen dat zelfs het EMB er de afgelopen jaren niet in slaagde om een imamopleiding in te richten hoewel het hiervoor middelen ontving van de federale overheid. Het gaat om de AFOR-opleiding (Academie voor Opleiding en Onderzoek in Islamstudies). Het EMB, dat over de hele lijn mislukt is, is ook hierin mislukt, en heeft op die manier eigenlijk zijn eigen gemeenschap in de steek gelaten. Het heeft er niet voor gezorgd dat zijn eigen gemeenschap over een kwalitatief kader beschikt.

Maar de overheid kan, zonder zich te moeien met de inhoud van de opleiding, gelet op het principe van scheiding tussen kerk en staat, wel een faciliterende rol opnemen. We moeten niet steeds op het EMB wachten. We kunnen als overheid zelf bekijken wat we kunnen doen.

Ik wil dat we zoveel mogelijk het heft in eigen hand nemen en een regelgevend initiatief uitwerken om een Vlaamse imamopleiding te faciliteren. Ik wil benadrukken dat het gaat over faciliteren, want zelf oprichten kunnen we niet, op basis van de grondwettelijke scheiding tussen kerk en staat.

Soms kunnen we inspiratie halen bij onze zuiderburen, en dan moeten we dat ook doen. Zo heeft de Franse Gemeenschap in 2016 via een decreet een instituut voor de bevordering van de opleidingen over de islam opgericht waarin experts, vertegenwoordigers van de moslimgemeenschap en de overheid zetelen. Dit instituut heeft de volgende opdrachten: opleidingen initiëren voor imams, leraren islamitische godsdienst, islamitische adviseurs, socioculturele actoren enzovoort; het uitwerken van een opleiding bachelor in de godsdienstige en maatschappelijke wetenschappen en een master in de moslimtheologie.

Ik heb aan mijn administratie dan ook de opdracht gegeven om in eerste instantie, los van het huidige EMB, een aantal actoren in een platform samen te brengen, zoals het Departement Onderwijs en Vorming, de universiteiten, vertegenwoordigers van de Vlaamse moslimgemeenschap en experts. Ik wil dat dit overlegplatform de decretale oprichting van een gelijkaardig instituut in Vlaanderen onderzoekt waarbij de aanbevelingen van het CIRRA-rapport hierin worden meegenomen, onder andere rond het informeel islamonderricht. Mijn kabinet zal hierover ook contact opnemen met het kabinet van de minister van Onderwijs, want als we dat tot een succes willen maken, moeten we daarin samenwerken. Ik zoek daar een expliciete samenwerking met collega Weyts.

De vierde werf is een goede werking van het EMB. Zoals u terecht zegt, is dat een tamelijk cynisch iets, in de huidige context. Zoals u weet, is de werking van het bestuur al twee jaar uiterst problematisch. Daarvoor hadden we daar ook al veel vragen bij.

Belangrijk om mee te geven, is dat de werking van de administratie van het EMB met de verschillende overheden zelf wel constructief verloopt. De administratie van het EMB wordt benoemd en bezoldigd door de FOD Justitie en staat los van de verkozen bestuursorganen van het EMB waarvan de werking problematisch is.

De minister van Justitie heeft eind vorige maand de procedure tot intrekking van de erkenning van het EMB gestart. Nog deze maand zal het EMB in het kader van zijn hoorrecht gehoord worden over de ten laste gelegde tekortkomingen. Hierna zal de minister van Justitie een beslissing nemen over de erkenning van het EMB.

De minister van Justitie zal, zoals afgesproken op het interministerieel overleg van december vorig jaar, een nieuw koninklijk besluit uitvaardigen met twee taal-kamers.

Ik heb er vertrouwen in dat een nieuw representatief orgaan – als de minister daartoe beslist, ik kan daar niet op vooruitlopen, dat is zijn bevoegdheid – met een Vlaamse kamer voor de Vlaamse bevoegdheden een nieuwe start kan betekenen voor een vernieuwd en meer daadkrachtiger representatief orgaan waarmee we kunnen samenwerken rond de verschillende aanbevelingen van het CIRRA-rapport zoals de imamopleiding en het informeel islamonderricht.

Uw voorlaatste vraag was: hebt u op basis van dit rapport nog samengezeten? Ik heb niet meer samengezeten met het EMB. Maar ik probeer natuurlijk wel gesprekken aan te knopen met actoren zoals moslimkoepels, die mogelijk als gesprekspartner kunnen fungeren, zoals bijvoorbeeld de Federatie van Moskeeën in Vlaanderen of de Vereniging van Gentse moskeeën. Deze moskeekoepels zijn mogelijk interessante partners om mee samen te werken rond de aanbevelingen inzake imamopleiding, professionele moskeebesturen en informeel islamonderricht. Maar dat is geen evidentie, aangezien ze geen professionele werking hebben

om beleidsmatig input te geven. Dat is niet hun natuurlijke taak. Zij zijn daar eigenlijk ook niet op georganiseerd. We zullen proberen deze actoren te betrekken in het overlegplatform waarover ik zonet sprak, voor de concretisering van de verschillende aanbevelingen.

Dan was er uw vraag of er op dit moment nog wordt samengewerkt met CIRRA. Neen, de opdracht van CIRRA liep af op 31 december 2021. Verdere samenwerking kan eventueel in de toekomst wel rond verdere concretisering van de aanbevelingen. Maar op dit moment is er geen samenwerking.

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Dank u wel voor uw uitgebreid antwoord. Het rapport dat CIRRA heeft opgeleverd, bevat een aantal vaststellingen en een aantal suggesties. Dat is interessant voor u om uw beleid vorm te geven. Maar het belangrijkste is natuurlijk dat er oplossingen komen. Er is in Vlaanderen een groot probleem met de organisatie van de islam en u hebt geen officiële gesprekspartner. U noemt wel een aantal mogelijke partners, maar dé officiële partner die we zouden moeten hebben, is er niet. Ik maak mij dus echt zorgen over de mogelijkheden die u nog hebt om de aanbevelingen en suggesties uit het rapport ook effectief om te zetten. Ik zie het eerlijk gezegd erg somber in. Ik zie ook heel weinig mensen binnen de moslimgemeenschap rechtstaan om te zeggen dat ze er ook genoeg van hebben en dat ze ook willen dat er oplossingen komen. Ik zie dat persoonlijk op dit moment veel te weinig.

Ik kijk heel erg uit naar uw initiatieven rond de imamopleiding. Ik denk dat het ook daar dansen op een slappe koord is. Het klopt wat u zegt, dat er in het verleden initiatieven geweest zijn en dat die tot niets geleid hebben. In dit dossier ben ik echt benieuwd wat u bedoelt met de faciliterende rol die we kunnen spelen zonder dat je een gesprekspartner hebt die mee de inhoud kan bepalen. U zegt terecht dat wij die niet zelf kunnen bepalen. Het is echt wel een heel moeilijk evenwicht. Ik ben dus heel benieuwd wat dat de komende maanden gaat geven.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Mevrouw Sminate klinkt steeds pessimistischer in haar vragen over gesprekspartners bij de moslimgemeenschap en het faciliteren van imamopleidingen en de toekomst van de islam in dit land. Ik begrijp dat zeer goed. Ik herinner mij Khalid Benhaddou, die hier op bezoek was in de hoorzitting. Ik herinner mij ook zeer goed zijn reactie toen ik hem vroeg hoe het eigenlijk zat met zijn veiligheid, of hij ooit in angst leefde omdat hij toch een imam is die, althans in woord, voor een andere, noem het progressieve, Europese islam staat.

Daar ligt natuurlijk de essentie van het probleem. Hoe komt het dat het zo moeilijk gaat, of eigenlijk niet werkt met de Moslimexecutieve, met de moslimgemeenschap? Omdat men zeer goed weet dat, als men zich echt uitspreekt voor een echte hervorming van de islam, die zo fundamenteel is dat de islam wel past in onze samenleving, in ons normen- en waardenkader, men dan een grote kans maakt om bedreigingen te ontvangen en om niet meer zeker te zijn van zijn leven. Dat zien we in de ons omringende landen. Ik denk aan de Turkse advocate Seyran Ates in Duitsland, die een progressieve moskee had opgericht waar hoofddoeken niet verplicht waren, waar iedereen welkom was, ook transgenders, homoseksuelen, niet-gelovigen, afvalligen, noem maar op. Die vrouw heeft twee jihad-aanslagen overleefd, wordt 24 op 24 uur omringd met bodyguards, en in haar moskee zijn nauwelijks moslims te vinden, omdat ze niet durven te komen. Dat is de weerbarstige realiteit van wie het in de moslimgemeenschap goed meent met onze samenleving, met Europa, met Vlaanderen en die echt zijn of haar nek wil

uitsteken. Ik ben wellicht dus nog pessimistischer dan u, mevrouw Sminate, maar ik zou het helaas realistischer durven te noemen.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: 'Het is niet nodig te slagen om te volharden, te ondernemen ...' Zeg het nog eens.

De voorzitter: Het is niet nodig te hopen om te ondernemen, noch te slagen om te volharden.

Minister Bart Somers: "Het is niet nodig te hopen om te ondernemen, noch te slagen om te volharden." Zei Willem de Zwijger, Willem van Oranje, in het midden van de godsdienstoorlog die de Nederlanden heeft verdeeld. (*Opmerkingen. Gelach*)

Waarom zeg ik dat, mevrouw Sminate? Omdat wat u zegt natuurlijk is dat we in een ongelooflijk moeilijke context zitten. De heer Van Rooy zal er verbaasd over zijn, maar hij heeft gelijk wanneer hij zegt dat het een zeer weerbarstige omgeving is. Over heel veel zaken verschillen we fundamenteel van mening, en dat zal waarschijnlijk niet veranderen – dat hoeft ook niet te veranderen, voor mij toch niet –, maar er is een weerbarstige omgeving. Er is een weerbarstige context, maar de realiteit is dat in Vlaanderen vele tienduizenden mensen actief gelovig zijn, islamitisch zijn, die deel zijn van de Vlaamse realiteit, die hier zijn en hier blijven. De islam is een erkende godsdienst, en we moeten daarin vooruit. Wat we niet kunnen doen, is zeggen dat we het opgeven, dat het niet gaat. We moeten net inspanningen blijven doen, zeker in het tijdsgewricht van vandaag, waarbij er binnen die gemeenschap doorheen de tijd een derde, soms misschien al een jonge vierde generatie is – ik ga nog niet overdrijven, maar al een jonge vierde generatie is – van mensen die natuurlijk steeds meer deel uitmaken van de Vlaamse realiteit. Bij die mensen zijn er heel wat die wel degelijk verontwaardigd zijn over de positie die het EMB vandaag de dag belichaamt, over het gebrek aan moderniteit binnen de eigen instellingen en structuren. U zegt dat u er weinig hoort. Ik ken er verschillende en velen, we werken er ook intens mee samen, maar er zijn natuurlijk heel wat structurele problemen.

Het eerste structurele probleem – dat mogen we niet onderschatten – is dat de islam natuurlijk een huis is met heel veel kamers, zoals het christendom een huis is met heel veel kamers. We hebben al die moslims gedwongen om allemaal samen te werken in hetzelfde EMB. Beeld je in dat we dat vandaag de dag aan de christenen zouden vragen. Ik vergader met de Vlaamse Interlevensbeschouwelijke Dialoog (VILD), de anglicanen, de protestanten. De protestanten zijn al heel kwaad dat de calvinisten en de lutheranen in een zelfde huis worden geduwd. Die discussiëren, met heel veel respect, ze kunnen ook heel wat debatteren onder elkaar. Duw daar nog de anglicanen bij, dan de rooms-katholieken en dan de verschillende orthodoxe obediënties. Geloof me vrij dat de orthodoxe geloofsgemeenschap in Vlaanderen vandaag de dag moeilijkheden heeft met de oorlog in Oekraïne, waar orthodoxen met orthodoxen vechten, waar de Oekraïens-orthodoxe kerk een andere is dan de Russisch-orthodoxe kerk. Op dit moment zijn er 19 Russische-orthodoxe bisschoppen in Oekraïne, die het woord 'Kirill' niet meer willen uitspreken en waarbij hele parochies overlopen van de Russische-orthodoxe naar de Oekraïens-orthodoxe kerk. Om dan nog te zwijgen over de Grieks-katholieke kerk, die de orthodoxe rites belichaamt, maar sinds 1544 de paus erkent als geestelijke leider.

Ook daar kan men zich inbeelden wat er gebeurt als je ze morgen zegt dat ze allemaal in één systeem worden geduwd en je zult zorgen voor een priesteropleiding. Beeld je in dat we dominees, priesters en orthodoxe priesters allemaal door een zelfde orgaan moeten legitimeren, een nagenoeg onmogelijke opdracht.

Dat is een eerste structureel probleem. We kunnen dat wegwuiven, maar dat is niet eenvoudig. Sjiieten en soennieten beschuldigen elkaar ervan afvallig te zijn op bepaalde momenten. We duwen ze samen in één verhaal. Dan hebben we anderen: alevieten en alawieten, een eindeloze reeks, zoals het christendom ook een eindeloze reeks obediënties heeft. Met alle respect, ik doe daar niet neerbuigend over. Geloof is iets dat heel belangrijk is in een mensenleven, dus daar heb ik respect voor. Dat is een eerste probleem.

Het tweede probleem is dat je het moet opnemen tegen de gevestigde orde. Waarom zou een 30- of 40-jarige die strijd nu in godsnaam willen beginnen, om te beginnen vechten of ruzie te maken met mensen die daar al lang zitten? Je moet daar goesting voor hebben om dat in je vrije tijd te doen.

Het derde probleem is de impact van de buitenlandse invloed. Die is reëel. We hebben dat decreet niet voor niks gemaakt. Sommige ambassades, consulaten proberen de greep te houden op de mensen hier. Dat gebeurt soms om economische belangen, in de hoop dat de mensen blijven doneren aan de families ginder en de banden sterk te houden. Het gebeurt soms ook om de mensen gesegregeerd te houden, of om politieke redenen, omdat ze kunnen zeggen dat ze die mensen dan kunnen instrumentaliseren. Daarom hebben we dat decreet gemaakt, om te zeggen dat dat moet stoppen.

Je kunt nog enig begrip hebben voor een eerste generatie omdat die net uit het land weg is, omdat er nog een sterke band blijft. Maar voor een derde generatie is dat ondenkbaar. Wij hebben gezegd dat dat Vlamingen zijn, die zijn deel van onze samenleving. Als we die consequentie doordenken, dan zit ik op het spoor van iemand als bijvoorbeeld Geert Bourgeois. Hij heeft ook altijd geprobeerd, met vallen en opstaan, om te zoeken naar een manier waarop dat kan.

De tijd speelt natuurlijk – hoe raar dat ook mag klinken – altijd in ons voordeel. Want elke volgende generatie is de generatie waarvan de vader, moeder, grootvader of grootmoeder en stilaan ook de overgrootvader geboren en opgegroeid is in Vlaanderen. En daarbij wordt de thuistaal in die gezinnen van de derde generatie steeds meer het Nederlands. Ook in de waardeschaal zie je dat men steeds meer opschuift richting Vlaanderen. Dat vraagt tijd. We moeten dat proberen te versnellen. We moeten dat intensifiëren. We moeten dat proberen te doen.

De instituten interesseren mij minder, want het instituut waar ik moet werken is fundamenteel gehypothekerd. Dat is de taak van de minister van Justitie. Wat ik probeer te doen, is nieuwe bondgenoten te zoeken. Ik probeer de mensen te mobiliseren, te motiveren om te zeggen: 'sta recht'. Als er federaties van moskeeën zijn in Vlaanderen die zeggen dat ze bereid zijn om te werken aan een modernere, nieuwe aanpak, dan moet ik daar de hand mee reiken. Ik moet daarnaar op zoek gaan. Wanneer zou ik falen als minister? Als ik zeg dat het niet lukt, dat het gedaan is. Dan kan ik geen minister van Binnenlands Bestuur en Samenleving zijn in deze context.

Ik moet dat blijven proberen. Ik doe dat in overtuiging. Ik ben van nature geen pessimist, maar iemand die optimistisch is. Maar ik ben niet naïef. Ik weet dat dit een ongelooflijk moeilijke opdracht is waarbij dan nog eens de dimensie meespeelt waar collega Van Rooy naar verwijst. Het is ook een religie die met zichzelf in de knoop zit, die worstelt. Je hebt een flank die heel extremistische ideeën heeft, die vindt dat elke samenwerking met de overheid een vorm van collaboratie is. Dat is natuurlijk ook een probleem, waarbij mensen die zeggen dat ze rechtstaan en willen samenwerken met de overheid, al vaak de beschuldiging krijgen dat ze geen goede moslims zijn. Het is niet gemakkelijk voor mensen daarbinnen.

In de plaats van daar vertwijfelend over te doen, moeten we motiverend zijn naar die mensen. Dat probeer ik achter de schermen en ik probeer daar verder stappen

te zetten. In het verleden zijn al een aantal goede stappen gezet. Die sharepoint is daar een mooi voorbeeld van, waarbij je op een slimme manier stappen vooruit kunt zetten. Je kunt voorkomen dat men ter plaatse blijft trappelen of zelfs achteruit gaat. We moeten alles aangrijpen om vooruit te geraken in dit debat. De heer Khalid Benhaddou is daarin een potentiële bondgenoot. Ik geloof niet dat we tegen hem moeten zeggen dat hij alles moet herschrijven. Dat vragen we ook niet van de katholieke kerk. Niet elke beschouwing die men in de katholieke kerk verkondigt ligt in de lijn met mijn liberale overtuiging. Maar je moet wel binnen een bandbreedte komen waar het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden (EVRM) de grondslag van is en de democratische grondwaarden onze grondwaarden zijn.

Ik hoop dat dat een eerlijk antwoord is op uw vraag.

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Dat is zeker een eerlijk antwoord. Alleen baart het mij zorgen dat alle sprekers het zo eens waren over dit thema. Al moet er wel bij gezegd worden, minister, dat we het eens zijn over de vaststelling van de problemen. Zoals ik in mijn inleiding ook zei, moeten we het eens geraken over oplossingen. Het eens geraken is al een stap verder. We moeten een aanzet hebben tot het vinden van oplossingen. Ik begrijp uit uw antwoord dat u zegt dat u blijft proberen om die oplossingen te vinden in een heel moeilijk kader, maar u hebt inderdaad geen keuze. Als u de handdoek in de ring gooit, zullen de problemen alleen maar verder escaleren.

U zegt: 'Ik ben een optimist van nature.' U zult het misschien niet geloven, maar ik ben dat ook. Alleen is de situatie waarin we zitten, zodanig ingewikkeld en complex dat ik op dat vlak toch wel somber ingesteld ben om te zien dat we op korte tijd een oplossing kunnen vinden voor dit probleem.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Nadia Sminate aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de stand van zaken van de informatie- en screeningsdienst met betrekking tot de lokale geloofsgemeenschappen – 2098 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Minister, deze vraag gaat inderdaad over de nieuwe inspectie- en screeningsdienst. Het betreft een dienst waar u en ik hoge verwachtingen over hebben in verband met de uitvoering van het nieuwe Eredienstendecreet. Zij worden verondersteld om aan u als minister kwalitatieve adviezen te geven om al dan niet nieuwe erkenningen af te leveren, maar ook – u weet dat ik dat even belangrijk vind – om eventueel erkenningen in te trekken, mocht dat nodig zijn. Ik denk dat het belangrijk is dat zij kunnen rekenen op een uitgebreid netwerk, zowel van andere Vlaamse diensten als van de geloofsgemeenschappen zelf. U ziet al waar ik naartoe wil, we zitten daar alweer met hetzelfde probleem.

Mijn vragen voor u zijn de volgende.

Een, op welke manier zal de informatie -en screeningsdienst communiceren met de andere Vlaamse overheidsdiensten ter ondersteuning van de uitvoering van zijn taken? Werden hiervoor samenwerkingsprotocollen of afspraken gemaakt?

Twee, wat is de stand van zaken met betrekking tot de noodzakelijke afspraken met de verschillende veiligheidsdiensten om data-uitwisseling en informatiedeling te optimaliseren? Zijn hierbij concrete samenwerkingsafspraken op papier gezet?

Drie, zal de informatie -en screeningsdienst op regelmatige wijze formeel contact onderhouden met de representatieve organen, of wat daarvan overschiet, van de erkende geloofsgemeenschappen? Zijn er reeds bilaterale contacten geweest omtrent de nieuwe erkenningsvoorwaarden en de bevoegdheden van de screeningsdienst?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mevrouw Sminate, voor wat betreft de Vlaamse overheidsdiensten en waar ze samenwerken, kan ik u zeggen dat zij informatie moeten inwinnen bij federale, Vlaamse, provinciale en lokale overheidsdiensten. Wat de Vlaamse overheidsdiensten betreft, zal men informatie inwinnen en uitwisselen met de volgende instanties: de dienst Erediensten van het Agentschap Binnenlands Bestuur, die de erkenningsaanvragen behandelt en het kenniscentrum vormt voor alle regelgevende en juridische aspecten rond het thema erediensten, het Agentschap Integratie en Inburgering voor informatie rond de inburgeringsverplichting van de bedienaars van de eredienst, en het Departement Werk en Sociale Economie voor informatie over de arbeidsvergunningen verleend aan de bedienaars van de eredienst voor tewerkstelling in een erkende lokale geloofsgemeenschap.

Indien de informatie- en screeningsdienst informatie wenst in te winnen, neemt ze steeds contact op met deze Vlaamse instanties, wat ook is gebeurd in een aantal concrete dossiers die door de dienst worden opgevolgd. De samenwerking tussen de informatie- en screeningsdienst en de andere overheidsinstanties zal de komende maanden intensiever zijn zodra er erkenningsaanvragen voor de verkorte procedures tot uiterlijk 15 november 2022 worden ingediend. De dienst zal ze dan grondig moeten screenen op de ontvankelijke erkenningsaanvragen. Momenteel is er maar één erkenningsaanvraag ingediend. Het betreft een protestantse lokale geloofsgemeenschap. Dat lijkt me normaal, de informatiecampagnes zijn nu nog bezig. Ook de rooms-katholieke kerk heeft op dit moment nog geen enkel dossier ingediend.

In een aantal concrete dossiers is ook rechtstreeks contact geweest tussen de informatie- en screeningsdienst en een aantal burgemeesters en schepenen, leden van lokale integrale veiligheidscellen (LIVC's) en de information officer van de lokale taskforce (LTF) van Limburg. In het kader van de verdere uitbouw van het netwerk van de screeningsdienst zijn er door deze dienst ook contacten gelegd met andere relevante instanties zoals de FOD Justitie, de dienst Vreemdelingenzaken en het College van Gouverneurs. Deze contacten waren vooral gericht op wederzijdse kennismaking en toekomstige samenwerking en informatie-uitwisseling.

Ook heeft de informatie- en screeningsdienst goede contacten uitgebouwd met de verbindingsofficier geïntegreerde politie van de Vlaamse Regering, de heer Luc Vanlouwe, hoofdcommissaris van de federale politie. De verbindingsofficier heeft voor de informatie- en screeningsdienst ook een aanvraag verricht aan de federale minister van Binnenlandse Zaken en het College van procureurs-generaal voor toegangsrechten tot politionele informatie in het kader van controlebevoegdheden.

De dienst heeft de afgelopen maanden ook nauwe contacten gelegd met de federale veiligheidsinstanties, die prioritaire veiligheidspartners zijn van de dienst. Met Staatsveiligheid en het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse (OCAD) is er regelmatig overleg en wordt vertrouwelijke informatie al uitgewisseld met de personeelsleden van de dienst die over een veiligheidsmachtiging beschikken. Met de federale politie is er ook contact geweest voor een toekomstige samenwerking.

Met de lokale politie wordt ook samengewerkt wanneer dat nodig is bij een concreet dossier.

Zoals u hoort, heeft de informatie- en screeningsdienst, een dienst die nog maar recent werd opgericht, al heel wat contacten gelegd en al de nodige info uitgewisseld met andere instanties. Die samenwerking wordt het komende jaar geformaliseerd in informatie-uitwisselingsakkoorden, waarvoor de dienst de decretale bevoegdheid heeft om ze te sluiten.

Voor het concreet sluiten van zulke akkoorden, waarbij ook persoonsgegevens worden uitgewisseld, is er een juridische moeilijkheid gerezen vanuit het oogpunt van de GDPR-regelgeving (General Data Protection Regulation). Tijdens het lopende regelgevende traject voor de opmaak van het uitvoeringsbesluit rond het digitaal uitwisselen van informatie tussen de verschillende actoren, lokale besturen, toezichthoudende overheden, representatieve organen, erediensbesturen, vermeld in het Erkenningsdecreet, heeft de Vlaamse Toezichtcommissie geoordeeld dat de informatie- en screeningsdienst voor de verwerking en uitwisseling van persoonsgegevens zelf decretaal als gegevensverantwoordelijke moet worden aangeduid. Dat betekent concreet dat artikel 47, paragraaf 2, van het Erkenningsdecreet dient te worden aangevuld met de informatie- en screeningsdienst als gegevensverantwoordelijke. Mijn administratie is momenteel bezig met een voorstel daarvoor, opdat het decreet door het Vlaams Parlement op dat punt kan worden aangepast.

Ik geef ook mee dat voor bepaalde informatie de dienst ook netwerken zal uitbouwen met relevante buitenlandse overheidsinstanties, in eerste instantie rond mogelijke ongewenste buitenlandse invloed en inmenging, aangezien die veelal uitgaat van transnationaal georganiseerde actoren. Denk maar aan de Moslimbroederschap, Milli Görüs en Diyanet.

In het kader daarvan is de informatie- en screeningsdienst recent lid geworden van een platform van overheidsinstanties van verschillende EU-landen, onder andere Frankrijk, Duitsland, Nederland, Denemarken, Oostenrijk en Zweden. Dat platform zet zich in rond de aanpak van ongewenste buitenlandse inmenging in geloofsgemeenschappen. Ook de dienst van de Europese coördinator voor terrorismebestrijding maakt daar deel van uit.

Op dat platform worden verschillende zaken besproken, zoals het in kaart brengen van binnenlandse en buitenlandse actoren en netwerken rond religieus gedreven ideologieën. Ook worden expertise en ervaringen uitgedeeld rond de aanpak van ongewenste buitenlandse beïnvloeding en financiering, van preventie van extremisme en dergelijke meer. Dat is dus een cruciaal internationaal platform, dat recent is opgericht, waarbij landen die te maken hebben met die buitenlandse invloeden, eindelijk de handen in elkaar slaan. Want je kunt dat alleen maar transnationaal aanpakken. De Oostenrijkers zijn daarbij, de Duitsers, de Nederlanders.

Dat platform tussen verschillende Europese overheidsinstanties is tot stand gekomen naar aanleiding van uw dienaar zijn pleidooi op het Vienna Forum on Countering Segregation and Extremism in the Context of Integration van 28 oktober 2021 voor een structurele Europese samenwerking en uitwisseling van informatie over de problematiek van buitenlandse inmenging, die de landelijke en regionale grenzen overschrijdt. Er was op dat forum grote interesse in ons nieuwe Erkenningsdecreet, meer bepaald in het verbod op buitenlandse financiering. Het is daar in Wenen dat ik het idee van een transnationale samenwerking heb gelanceerd, waar nu toch al een achttal landen zich formeel toe hebben geëngageerd.

Ook de Nederlandse overheid toont interesse in de aanpak van ongewenste buitenlandse inmenging via het nieuwe Vlaamse Erkenningsdecreet en de werking van de informatie- en screeningsdienst. De Nederlandse overheid vroeg via haar

ambassadeur aan mij om een werkbezoek daarover te organiseren. Want wij staan daar eigenlijk verder dan de Nederlanders. Vlaanderen gidsland!

Het werkbezoek wordt momenteel nog voorbereid, maar het is de bedoeling dat het dit jaar zal plaatsvinden. Daarbij zullen vertegenwoordigers van verschillende Nederlandse overheidsinstanties – justitie, binnenlandse zaken, buitenlandse zaken, sociale zaken en de Nederlandse veiligheidsdiensten – toelichting krijgen over ons nieuwe Erkenningsdecreet en hoe we vanuit Vlaanderen werken rond het thema erediensten. De bedoeling is dat de informatie- en screeningsdienst ook een samenwerkingsakkoord zal sluiten met de relevante Nederlandse overheidsinstanties voor de uitwisseling van informatie, aangezien beide landen nauw verbonden zijn op dit vlak, en ook op het vlak van het verkeer en de banden die er bestaan tussen gemeenschappen.

De representatieve organen zijn voor de informatie- en screeningsdienst belangrijke partners aangezien de Vlaamse decreetgever ze ook een rol heeft toebedeeld bij zowel de erkennings- als de screeningsprocedures. Zo geeft het representatief orgaan adviezen bij de erkenningsprocedure en bij de opheffingsprocedure. Ook wordt het representatief orgaan in kennis gesteld van mogelijke tekortkomingen door lokale geloofsgemeenschappen.

De directeur van de informatie- en screeningsdienst heeft zijn dienst en de werking ervan een eerste maal kunnen voorstellen aan de vertegenwoordigers van de representatieve organen op de vergadering van 21 januari 2022 van de Vlaamse Interlevensbeschouwelijke Dialoog.

Momenteel is de directeur bezig met een kennismakingsronde, waarbij de representatieve organen individueel worden bezocht met als doel elkaars werking toe te lichten, de verwachtingen af te stemmen en afspraken te maken over informatiedoorstroming. De informatie- en screeningsdienst zal dus voor de uitvoering van zijn decretale opdrachten nauw samenwerken met alle organen. Dat is de stand van zaken van een pril orgaan dat een zeer dynamische werking aan de dag legt en al veel contacten heeft uitgebouwd.

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Minister, het doet me heel veel plezier om te horen dat er zoveel internationale belangstelling is voor het idee dat ik in 2019 – u was erbij – op tafel heb gelegd over de oprichting van een screeningsdienst om het verbod op buitenlandse financiering te controleren.

Wat de rest van uw antwoord betreft, bevestigt u eigenlijk dat het van cruciaal belang is dat die screeningsdienst van bij de start over zoveel mogelijk informatie beschikt en dat er geen administratieve rompslomp mag zijn. U bevestigt ook dat het contact met de representatieve organen heel belangrijk is. Zij zouden een gezaghebbende rol moeten hebben en zij zouden moeten kunnen bijsturen wanneer er problemen zijn. Zij zouden ook bijkomende informatie moeten kunnen bezorgen aan die screeningsdienst maar zoals we in de vorige vraag hebben gesteld, zitten we daar alweer met een probleem.

Als ik het goed heb begrepen, zei u ook dat er nauwe contacten zijn met de andere Vlaamse diensten en met de veiligheidsinstanties maar ik heb toch goed begrepen dat daar nog geen officiële protocollen, samenwerkingsakkoorden van kracht zijn? Dat moet nog komen.

Ik heb nog een laatste kleine vraag. Die screeningsdienst is vandaag 100 procent operationeel qua bezetting en organisatie?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Wat uw laatste vraag betreft, zijn er nog drie inspecteurs die moeten worden aangeworven. Voor het overige is het kader volzet en zijn de mensen aan de slag.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Tommelein aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het racisme in de Pro League – 2154 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Minister, collega's, eind vorig jaar werd de voetbalwedstrijd tussen Club Brugge en Anderlecht ontsierd door verschillende racistische uitspraken van supporters van Club Brugge. De trainer van Anderlecht, Vincent Kompany, toch iemand met een indrukwekkend palmares, kreeg onder meer 'bruine aap' naar zijn hoofd geslingerd. In een statement achteraf liet hij zijn afschuw duidelijk merken. Niet meer dan terecht. Het zijn uitspraken die we moeten veroordelen en kordaat aanpakken.

Minister, u zit niet stil en u ondernam onmiddellijk actie. Kort daarna zat u samen met de Pro League in verband met deze racistische uitspraken. Zoals u toen stelde, is het belangrijk dat zowel de Pro League als de voetbalclubs hun verantwoordelijkheid nemen en duidelijk maken dat dergelijk gedrag echt niet kan. U pleitte ook voor een stadionverbod voor wie zich daar schuldig aan maakt.

Daarnaast ondersteunt u ook het project van de Pro League en het holocaust- en mensenrechtenmuseum Kazerne Dossin dat racisme binnen de voetbalwereld moet aanpakken.

In oktober ging dat project van start waarbij supporters kunnen worden doorverwezen naar een vormingstraject bij de Kazerne Dossin. Op deze manier hoopt u hen schuldinzicht te doen krijgen.

Eind vorig jaar was de doorstroom vanuit de voetbalclubs onvoldoende en dat was een van de redenen van het overleg met de Pro League.

Minister, aangezien we nu enkele maanden verder zijn, had ik een aantal vragen voor u.

Hoe verliep het overleg in december met de Pro League?

Welke afspraken werden daar gemaakt?

Zijn er reeds verbeteringen vast te stellen betreffende de doorstroom van supporters die zich schuldig maken aan racisme naar de Dossinkazerne? Indien niet, wanneer plant u een evaluatie van het project om waar nodig bij te sturen?

U haalde aan dat u dit project breed wilde uitrollen. Denkt u hierbij nog aan andere sporten of sectoren waarbij de samenwerking met de Dossinkazerne opportuun zou zijn? Zo ja, over welke sectoren gaat dit dan en wat is de reden?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Tommelein, ik dank u voor uw vraagstelling en wens u sterkte na zondag.

Het klopt inderdaad dat ik eind december met de Pro League aan tafel zat naar aanleiding van een incident met een aantal Club Brugge-supporters jegens Vincent Kompany. Niet enkel de Pro League was aanwezig op die vergadering, maar ook Club Brugge zelf, onder meer met zijn voorzitter, en ook de Kazerne Dossin. Het gesprek verliep open en constructief. Alle aanwezige actoren veroordeelden uiteraard de gepleegde feiten en onderstreepten dat er inderdaad een probleem is met racistische en discriminatoire uitlatingen in het voetbal en dat daar iets aan moet gebeuren.

Tijdens het overleg werd de afspraak gemaakt te werken rond vier concrete acties. Ten eerste, de sanctioneringsmiddelen en interne regels die voorhanden zijn binnen voetbalclubs moeten effectiever worden toegepast. Er bestaan instrumenten en men moet ze gebruiken.

Ten tweede, clubs moeten meer meldingen van sancties maken en met die cijfers naar buiten komen, om op die manier duidelijk te maken dat er geen laks beleid wordt gevoerd, maar dat men de problemen aanpakt.

Ten derde, met de Kazerne Dossin wordt de strategie van het omstaandersprincipe uitgewerkt, een belangrijk principe dat we ook op andere domeinen doortrekken. Ik geef het voorbeeld van een Brusselse club – die ik niet bij naam zal noemen – die de traditie heeft dat de supporters, wanneer iemand homofobe of racistische uitspraken doet, collectief een fluitconcert beginnen tegen die persoon. Dan krijg je groepsdruk en dat creëert een ander klimaat. Daardoor krijg je een meer positief klimaat. Dat is het omstaandersprincipe, collectief toegepast.

Ten slotte werd er afgesproken om in samenwerking met de Kazerne Dossin een project op te zetten dat zich focust op het verbinden van het DNA van een club met een positief, niet-discriminerend verhaal. Als een club zich kan identificeren met een stuk uit de eigen geschiedenis, uit de eigen stad, uit de eigen omgeving, en als men daar net tegen ingaat en een positieve waarde betoont, wordt de drempel voor de supporters wel heel hoog om tegen het DNA van de eigen club in te gaan. Er zijn clubs in Nederland die er heel knap in zijn geslaagd om zich te identificeren met bijvoorbeeld het drama dat ze een hele reeks Joodse supporters hadden die tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn omgekomen in concentratiekampen. Als je dat mee cultiveert in je DNA is het niet eenvoudig voor de supporters van die club om zich bijvoorbeeld antisemitisch of racistisch uit te laten.

Dat waren de vier sporen.

Zoals u correct aanhaalt, loopt er binnen Kazerne Dossin momenteel een project dat zich ent op twee luiken. Er is een proactief luik dat bewustwording rond polarisatie, racisme en discriminatie moet creëren bij clubs, met workshops die op maat van de club worden gemaakt. Onder andere KV Mechelen, om een goede voetbalclub te noemen, is daar al langsgesegaan en heeft daar al een intensieve sessie gevolgd.

Er is daarnaast een reactief luik dat wordt ingezet voor een specifieke supporter nadat die racistische of homofobe uitlatingen heeft gedaan. Dit betekent dat, naast een stadionverbod, de club ook een vormingstraject bij de Dossinkazerne kan opleggen aan deze persoon. Dat gebeurt opnieuw op maat. De bedoeling is om het slachtofferperspectief in beeld te brengen en te werken aan een schuldinzicht bij de dader.

Bij beide luiken ligt de verantwoordelijkheid bij de clubs om clubs zelf of supporters via de Pro League naar de Kazerne Dossin te laten doorstromen. Die doorstroom verliep niet gemakkelijk. De Pro League en de Kazerne Dossin hebben echter een inspanning geleverd om de clubs extra te motiveren om van dit traject gebruik te maken in de strijd tegen racisme op en rond het veld.

Dat heeft de voorbije maanden geleid tot verschillende geleide groepsbezoeken en workshops van supportersdelegaties en voetbalmedewerkers naar de Kazerne Dossin. De Belgian Supporters en het management van de Pro League heeft hier al aan deelgenomen, alsook andere medewerkers van profclubs. Het gaat in totaal over 42 mensen, maar er zijn de komende weken en maanden nog meer bezoeken gepland.

Het reactieve project wordt meer toegepast door de clubs, door de supportersdelegaties als geheel te ontvangen bij de Kazerne Dossin. De supportersdelegaties van Club Brugge hebben hier al aan deelgenomen, alsook die van KRC Genk.

Er is een handleiding 'Sportief omgaan met wij-zij denken in het voetbal' in ontwikkeling voor clubwedewerkers.

De Pro League gaat nog een stap verder en bekijkt nu ook hoe het hele debat rond voetbalveiligheid in beeld kan worden gebracht. Er wordt een analyse opgemaakt met verschillende actoren: de overheid, de veiligheidsdiensten en de Koninklijke Belgische Voetbalbond (KBVB).

Verschillende profclubs starten op eigen initiatief ook individuele trajecten en/of groepsprojecten in samenwerking met de Kazerne Dossin.

Ten slotte maakte ik ook de belofte om het project bij de Kazerne Dossin breder uit te rollen, en buiten het professionele voetbal in het bijzonder ook in te zetten op amateurvoetbal.

Het is namelijk bij de amateurjongerenploegen, waar elke jonge voetballer gevormd wordt, dat de eerste spiraal van racisme en discriminatie moet worden doorbroken.

De Kazerne Dossin staat via de KBVB al in contact met de amateurploegen.

Net zoals mijn kabinet vorige week met de voetbalactoren samenzat voor een eerste evaluatiemoment voor de afgesproken acties, zal ik ook deze ontwikkelingen nauw blijven opvolgen. Er wordt een nieuw opvolgmoment voorzien op het einde van mei.

Maar tegelijk moet ik zeggen dat ik de mening ben toegedaan dat clubs inspanningen doen, dat we dat moeten waarderen, maar dat er nog veel werk aan de winkel is. En clubs moeten zeker nog een of meerdere tanden bij steken om dit probleem, dat veel breder gaat dan alleen maar racisme – het gaat ook over homofobie, seksisme en andere – te bannen uit die bijeenkomsten. Voetbal moet een feest zijn en het kan niet zijn dat dat daar de boventoon voert. Clubbesturen zijn zich daarvan bewust, werken meer mee en zijn daar meer op gefocust. Maar er moet toch nog wel meer gebeuren. Het blijft iets dat hoog op de agenda moet staan en 'top of mind' moet zijn, ook binnen het management en binnen de besturen van onze voetbalclubs.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Minister, uw antwoorden stemmen mij zeker en vast tevreden. Het is heel duidelijk dat u niet stilzit en dit van dichtbij opvolgt. Want inderdaad, racisme kan niet, en dan spreek ik zeker niet enkel over het voetbal. Het is goed dat u snel na het gesprek in december een opvolgingsgesprek hebt met de Pro League en daarna ook met de Kazerne Dossin. De concrete acties die u aanhaalt, lijken mij alvast stappen in de goede richting. Ik weet dat het te vroeg is om een volledig antwoord te geven, maar ik ben wel benieuwd naar de uitkomst ervan.

Het is inderdaad belangrijk om sanctioneringsmiddelen in te zetten. Laten we hopen dat we ooit op een punt komen waarop we die sancties niet langer nodig hebben en racisme uit het voetbal en ook uit onze maatschappij is verdwenen.

Het communiceren van een aantal sancties en ook de gevolgen daarvan zullen volgens mij zeker ontradend werken.

Ik ben ook zeer benieuwd naar de strategie rond het omstaandersprincipe, want dat is natuurlijk een belangrijk gegeven, niet alleen bij racisme in het voetbal, maar ook daarbuiten, bij grensoverschrijdend gedrag, geweld enzovoort. Hopelijk levert deze strategie inzichten die ook buiten het voetbal kunnen worden geïmplementeerd. Hebt u zicht op de timing van die strategie? Wanneer verwachten de mensen van de Kazerne Dossin hiermee aan de slag te kunnen gaan?

Minister, als ik het goed heb begrepen, is de samenwerking tussen de Pro League, de voetbal- en supportersclubs en de Kazerne Dossin de laatste maanden geïntensifieerd. Dat is een goede zaak. Ik hoop dat de Pro League dit verder in handen blijft nemen en dat u de druk op de spreekwoordelijke ketel zult houden.

In dit kader is het goed dat de Pro League het debat opentrekt en verder kijkt dan racisme alleen. We hebben de afgelopen maand gezien dat er heel wat rellen waren tijdens de match van KV Kortrijk. Ook dat moet worden aangepakt.

Minister, u zet belangrijke stappen in het dossier. Ik ben absoluut benieuwd naar de resultaten. Ook de uitbreiding naar het amateurvoetbal lijkt mij een zeer goede stap vooruit. Want hiermee zult u niet alleen een nog breder publiek bereiken, maar ook een jonger publiek, dat nog volop in ontwikkeling staat. Ik sta regelmatig zelf langs de kant naar mijn zoon te kijken en ik stel vast dat een aantal ouders zich helemaal niet kunnen beheersen – en ik spreek niet over mezelf, voorzitter. Hebt u een idee wanneer de uitrol bij het amateurvoetbal op de kalender staat?

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Die taferelen tijdens de voetbalwedstrijden die we soms zien, niet alleen bij Club Brugge of bij Anderlecht, zijn uiteraard verwerpelijk en degoutant. Het is ook iets dat we niet alleen bij Club Brugge of Anderlecht zien en niet alleen bij het profvoetbal zien. Minister, het is goed dat u het traject wilt uitbreiden naar de amateurclubs. Want 80 procent van de klachten in het kader van racisme komen van bij het amateurvoetbal, de helft zelfs uit het jeugdvoetbal. Vaak zijn de supporters bij die profclubs ook betrokken bij het amateurvoetbal en het jeugdvoetbal. Ik heb begrepen dat dat vanaf mei uitgebreid zou worden. Ik heb alleen nog niet begrepen of dat enkel het amateurvoetbal is in de strikte zin. Of is het jeugdvoetbal inbegrepen? Ik denk dat dat laatste ook heel belangrijk is, dat we van jongs af aan iedereen de juiste manieren kunnen leren.

Ik sluit mij ook aan bij collega Tommelein met de vraag rond de omstaanders-training. Ik denk dat dat een goed initiatief is dat ook uitgerold kan worden bij het jeugdvoetbal.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Dank aan collega Tommelein om het hier te agenderen. Ik denk dat het zeer duidelijk is dat dit een strijd is waarvoor u alle steun zult krijgen vanuit onze fractie om daarrond te blijven werken. Ik denk dat er, zoals u zegt, nog een versnelling hoger geschakeld kan worden door de sector zelf. Het is inderdaad de veruitwendiging van een dieper liggend probleem, misschien wel een stuk in de hele samenleving, waar die uitdaging breder zit.

Eén specifiek aandachtspunt – ik denk dat dat in dit specifieke incident relatief goed gemanaged is – is de reactie op heel korte termijn vanuit de club en vanuit een aantal gezaghebbende personen binnen de club. Hier is er zeer duidelijk en zeer snel een veroordeling vanuit de mensen van Club Brugge geweest van de zaken die zich hebben voorgedaan. Dat is vaak doorslaggevend. Vaak zie je bij

heel wat incidenten dat er in de eerste fase voor de goede vrede zo wat grijze verklaringen worden gedaan of geen echt duidelijke uitspraken. Voor mij heeft dat vaak ook te maken met het gebrek aan kennis van de materie, met gebrek aan gevoeligheid errond, het niet altijd goed weten hoe men hierover moet communiceren, wat de tonaliteit is. Je kunt ook van professionele voetballers niet per se verwachten dat zij communicatief geschoold zijn om hier op een goede manier inhoudelijk mee om te gaan.

Ziet u daar nog verbeterpunten om eigenlijk niet de peers, maar de gezaghebbende personen binnen een club – de kapitein van de ploeg, de trainer, eventueel mensen uit het bestuur – nog sterker te maken om in de juiste schoenen te staan op het moment dat het nodig is om de rug te rechten en de nek uit te steken, en om dat dan ook zonder aarzelen te kunnen doen? Ik denk dat daar nog wel wat vorming en ondersteuning voor nodig is.

Kris Van Dijck (N-VA): Minister, u stelt in uw antwoord terecht dat voetbal een feest is en dat we hier toch geconfronteerd worden met wrede toestanden. Collega's, ik ben zelf een voetballiefhebber, en eigenlijk is dat een vreemde sport. In een sport heb je een tegenstrever nodig om aan sport te kunnen doen. Want als je geen tegenstrever hebt, kun je geen match spelen. Toch zien wij – in het bijzonder in het voetbal, maar ook in andere sporten – hoe er een vorm van haat ontstaat ten opzichte van die tegenstrever. Als het dan over racisme gaat, zien we dat een kleurling van de andere ploeg uitgejouwd wordt, terwijl de eigen ploeg ook met tal van kleurlingen speelt. Verder heb ik soms ook de indruk – en ik wil dat niet minimaliseren, begrijp me niet verkeerd – dat die supporter zich gewoon tegen de persoon in kwestie keert, of het dan een kleurling is dan wel iemand die bijvoorbeeld roodharig is, waar ook scheldwoorden naar gaan, gewoon om de andere persoon te destabiliseren. Het is dus meer dan alleen dat racisme – ik minimaliseer dat niet – maar gewoon de andere stigmatiseren, proberen te destabiliseren, kwetsen. Dat vind ik eigenlijk het heel vreemde.

Wat ik wel heel positief vind, is dat de clubs en ook de Pro League maatregelen nemen, dat ze initiatief nemen, dat ze het niet lijdzaam laten ondergaan. Zij kunnen natuurlijk zelf ook een aantal hefbomen gebruiken. Zij kunnen natuurlijk naar stadionverboden grijpen. Maar wat meer zou moeten gebeuren, minister, is dat de omstaanders zich keren tegen degene die zich misdraagt.

Is er dus nog veel werk op de plank? Zeker weten. Een paar weken geleden is de minister van Sport, minister Weyts, ook aangesproken met een vraag ter zake – ik dacht door collega Lambrecht, die zelf ook van Brugge is. Het probleem situeert zich in dezen dus overal.

Je hebt overal – en nu ga ik een sterk woord gebruiken – crapuul zitten. De ene heeft een rode sjaal aan, de andere een blauwe, de andere een groene – dan spreek ik over de voetbalkleuren. In ieder geval denk ik dat het goed is dat dit onderwerp ook hier aan bod komt en dat we met zijn allen 'No against racism' zeggen, maar vooral 'No against hate'.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ook degenen die bijvoorbeeld de kleur van Lierse dragen, kunnen dat af en toe hebben. (*Gelach*)

Neen, alle gekheid op een stokje, want het is een ernstig probleem. Het is een grote maatschappelijke uitdaging, we moeten daar eerlijk in zijn. Het gaat inderdaad breder, ik denk dat u dat juist schetst, voorzitter. Als men zegt dat dat breder gaat, betekent dat niet het minimaliseren van het een of ander. Maar het is inderdaad breder en zo heb ik het ook begrepen van u.

Ik heb misschien nog twee antwoorden die ik zou kunnen geven, want eigenlijk zitten we op dezelfde golflengte en waarderen we de inspanningen. We weten dat er nog veel werk is. Wat jeugd- en amateurvoetbal betreft: die twee beogen we vanaf mei. Zoals collega Warnez terecht zegt, zal jeugdvoetbal er ook bij zitten. We zijn met de Koninklijke Belgische Voetbalbond aan het praten en we willen daar in mei mee starten.

Een tweede belangrijk iets is dat omstaandersprincipe. Dat is iets waar ik heel sterk in geloof. Ik ben nog zo'n sessie gaan volgen in Gent. Ik heb dat ook in mijn eigen stad al georganiseerd. Dat is geen wondermethode. Ik geloof dat we een cultuur van weerbaarheid moeten creëren in het samenleven, we moeten dat veel meer hebben. We hebben mensen nodig die rechtstaan.

Als maatschappij hebben we een evolutie doorgemaakt. We hebben ons als maatschappij heel lang gericht op de dader. De dader moest gestraft of gesanctioneerd worden, dat is vandaag nog altijd logisch. 20 of 25 jaar geleden is het debat begonnen – zo heb ik dat toch ervaren in mijn politiek bestaan – over wat we voor het slachtoffer kunnen doen. Hoe kunnen we het slachtoffer helpen? Slachtofferopvang, begeleiding van slachtoffers, psychologische steun, juridische steun aan slachtoffers, heel dat kader is op een zeker moment ontstaan. Maar er is een derde groep. In Kazerne Dossin word je heel hard geconfronteerd met die derde groep. Dat is de omstaander, dat is de persoon die noch slachtoffer noch dader is, die erbij staat. Wat moet die doen? We hebben dat allemaal in ons leven al meegemaakt. Als je zo'n cursus volgt, word je daar ook aan herinnerd, dan komt dat terug in je op dat er momenten zijn dat je toeschouwer bent van iets waarvan je achteraf zegt: had ik niet moeten ingrijpen?

In alle eerlijkheid, deemoedig, moet ik zeggen dat er momenten geweest zijn waarvan ik achteraf dacht: verdorie, ik had moeten handelen, ik had iets moeten doen. Er zijn momenten dat we het wel doen, maar dat we het misschien te impulsief doen, op een foute manier, waardoor het soms nog verder escaleert. We vragen van niemand om een held te worden, we vragen van niemand om superman te zijn of flik. Maar we moeten mensen wel beter wapenen en trainen en de tools geven om niet te zwijgen, om te handelen, om te ageren.

U weet dat het omstaandersprincipe in mijn plan Samenleven 1 van de 24 sporen is. 24 is nog altijd veel, maar tot nu toe waren het er honderden. Maar voor die 24 sporen willen we 1000 professionele mensen uit het jeugdwerk, uit het sportveld, uit het onderwijs, en minstens 1000 burgers per jaar zo'n opleiding laten volgen. Als we dat kunnen doen, kan er een cultuuromslag komen waarbij wegkijken niet meer de normaliteit is, maar handelen en helpen wel de normale houding is. Als we daarin slagen in de sportieve wereld, maar ook in het onderwijs en elders, dan denk ik dat we een beter Vlaanderen maken voor iedereen, niet alleen voor mensen die slachtoffer zijn van racisme, maar ook voor vrouwen die slachtoffer zijn van seksisme, voor holebi's die slachtoffer zijn van het feit dat ze hun genderidentiteit hebben, voor mensen die bijvoorbeeld obesitas hebben of wat ook.

Een samenleving mag niet aanvaarden dat andere mensen worden vernederd, gekwetst, gekweld wegens bepaalde eigenschappen die ze hebben. Dat vraagt een stuk maatschappelijke oplossing, een maatschappelijk dragen van die verantwoordelijkheid. Daar bestaan ook geen wonderoplossingen voor. Dat is volgens mij het beste dat we kunnen proberen te doen, naast de verantwoordelijkheid die leidinggevenden moeten hebben in elke organisatie. Ik doe nogmaals een oproep naar de clubs om dat echt 'top of mind' te houden en nog iets meer te doen dan vandaag. Men heeft al heel veel stappen gezet, maar er is toch nog wat mogelijk, mijnheer Tommelein. Ze kunnen nog wel wat meer.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Dank u voor uw antwoord, minister. Ik kijk uit naar de resultaten van de eerste stappen en nog meer naar wat er in petto is. Ik geloof echt dat deze acties, als ze goed opgevolgd worden, een enorme impact kunnen hebben op de problematiek van het racisme in het voetbal en breder. Ik ben ook heel verheugd dat de jongeren- en amateurreeksen vanaf uw verjaardag, minister, in gang zullen schieten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneekhout aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de opvang en integratie van oorlogsvluchtelingen – 2171 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Ik denk dat een lange inleiding niet nodig is, we hebben het er vorige week in de plenaire over gehad. Ik denk dat iedereen die de actualiteit een klein beetje, een minibeetje volgt, al helemaal mee is dat de uitdaging die op ons afkomt groot is. De uitdaging is echter nog niets in vergelijking met de mensen die in Oekraïne proberen te overleven en in de strijd tegen Rusland proberen het hoofd en het leven te behouden.

Minister, de uitdagingen voor onze lokale besturen zijn natuurlijk ook enorm. Er is enorm veel werk aan de winkel en u weet dat het voor de lokale besturen – u hebt er gisterenavond, als ik goed geïnformeerd ben, nog een webinar mee gehad – alle hens aan dek is om een antwoord te proberen formuleren op alle uitdagingen die op hen afkomen. U weet ook, dat heb ik vorige week ook gezegd, dat wij op dit moment bijzonder veel empathie hebben voor het feit dat het zeer moeilijk in te schatten is wat de nabije en verdere toekomst brengt. De aantallen, de duurtijd van de crisis, dat is heel erg onduidelijk.

Tegelijk is het natuurlijk wel aan de Vlaamse Regering, aan de Vlaamse overheid, om in de mate van het mogelijke te proberen om al een eerste aanpak te bepalen, daarvoor ook de middelen te voorzien en te kijken op welke manier de opvang, hetzij collectief, hetzij particulier en kleinschaliger, van Oekraïense vluchtelingen, maar ook van bredere vluchtelingen in Vlaanderen, de komende tijd zal gebeuren. Wat zien we als crisisopvang? Wat gebeurt er meer op lange termijn om mensen de nodige begeleiding te geven? Het is evident dat een goede samenwerking, net zoals in de coronacrisis, tussen lokale besturen en de hogere overheden, specifiek dan de Vlaamse overheid, essentieel zal zijn.

Wij hadden een aantal vragen, en natuurlijk zijn er gisteren al een aantal communicaties geweest. Dat hadden we verwacht, vandaar dat we de vraag ook proactief hadden ingediend. Gisteren zijn er al een aantal communicaties geweest, ook over wat de plannen zijn op korte termijn. Daarom geef ik u de gelegenheid om die hier ook nog eens op te sommen. Ik zal misschien toch nog kort door de vragen gaan.

Hoe ver staat u intussen met het plan van aanpak dat op dit moment kan worden uitgerold over heel Vlaanderen?

Zijn er in dat plan, naast de focus op de korte termijn, ook al een aantal richtlijnen richting het vervolgtraject op langere termijn?

Hoe hebt u in dat plan, in de totstandkoming van dat plan, de voorbije dagen de expertise en de nabijheid van de lokale besturen daarin betrokken om mee na te

denken? Is bijvoorbeeld de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) betrokken?

Hoe wordt dit met de besturen overlegd en afgestemd en hoe worden ze erin ondersteund?

Hoe zorgt u voor een gecoördineerd overzicht van alle verschillende domeinen waarop lokale besturen geïmpacteerd zijn of ingeschakeld worden? Ik kom rechtstreeks van de commissie Welzijn, waar eigenlijk ook duidelijk werd, bijvoorbeeld rond geïntegreerd breder onthaal, dat er ook daar uitdagingen rond OCMW's op lokale besturen afkomen. Hoe houdt u het overzicht?

Wat is de stand van zaken omtrent de verdere aanpak op het gebied van integratie en taallessen?

Hoe ziet u op heel korte termijn het evenwicht tussen collectieve opvang en opvang door gezinnen en andere kleinschalige initiatieven?

Hebt u, misschien heel concreet, op korte termijn, op dit moment al zicht op concrete cijfers van vluchtelingen die vandaag in Vlaanderen worden opgevangen? Op welke evoluties rekent u in de komende dagen en weken? Ik kan misschien verwijzen naar die 18.000 plaatsen. Is dat een inschatting op basis van een cijfer of, wat ik niet verwacht, is dat uit de losse pols?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Vaneckhout, bedankt voor de vraag. Het is natuurlijk moeilijk om daar heel kort op te antwoorden. Ik zal een iets uitgebreider antwoord moeten geven.

Ik zal niet lang stilstaan bij de morele veroordeling, ik denk dat we het daar allemaal over eens zijn. Ik wil me nu concentreren op wat we moeten doen. Ik kan u wel zeggen dat er de voorbije week enorm hard gewerkt werd in de schoot van de Vlaamse Regering. Zowat alle ministers zijn geïmpacteerd, het vraagt een collectieve aanpak. Het gaat van welzijn, over onderwijs, over werk, over huisvesting, iedereen is daar schouder aan schouder aan bezig. Ik kan u zeggen dat het in een zeer gedreven en optimale sfeer gebeurt, ook onze ambtenaren zijn heel hard aan het werk. Ik weet natuurlijk ook dat onze gouverneurs en onze lokale besturen ter zake ook bergen verzetten. En dan zwijg ik nog over de vele vrijwilligers. De mensen die soms tot aan de Poolse grens rijden, er zijn allerlei verhalen die we daarover kennen. Er zijn ook de middenveldorganisaties, verenigingen die zich inzetten. Ik heb dus heel veel respect en bewondering voor het engagement dat vandaag de dag bestaat. Het bewijst nog maar eens dat Vlaanderen een zeer solidaire regio is.

Wat hebben we tot nu toe gedaan? Waar staan we? Qua cijfers zijn dat de meest actuele die ik deze middag nog gekregen heb. Die zijn al verwerkt in het antwoord. Naar aanleiding van deze crisis zijn we begonnen met het oprichten van een taskforce. Want zoals u zegt, coördinatie is belangrijk. Er is heel veel engagement, maar wat op ons afkomt is nooit gezien. 2014 was een crisis, maar dit is maal tien als we niet opletten, zowel qua mensen als qua omvang. Bovendien komt het sneller bij ons. Aangezien de eerste procedure heel kort is, valt het onmiddellijk in de Vlaamse schoot, daar waar mensen anders al enkele maanden geacclimatiseerd zijn.

Wat doet die taskforce? Die taskforce heeft als opdracht het lokale aanbod aan huisvestingsmogelijkheden accuraat in beeld te brengen en te vergroten, en praktische afspraken te maken met de federale overheid over de toewijzing van personen. En wat de Vlaamse bevoegdheden betreft: men moet de beleidsdomeinen bijstaan om via flexibele kaders tijdelijke maatregelen uit te werken, de specifieke

maatregelen en daaraan gekoppelde behoeften in kaart te brengen ter voorbereiding van discussies binnen de Vlaamse Regering. Die moet dat dan afkloppen, en een overzicht bijhouden van de genomen maatregelen.

Ze moet ook alle relevante informatie verzamelen en ontsluiten voor de lokale besturen, de Vlaamse beleidssectoren en het federale niveau. Ze fungeert ook als uniek aanspreekpunt voor de Vlaamse overheid, de lokale besturen en het federale niveau. Dat doet die taskforce. Die taskforce wordt geleid door een operationele werkgroep onder leiding van Jeroen Windey. Die kent u, dat is onze hoogste ambtenaar binnen de administratie Binnenlands Bestuur. De opdrachten van de taskforce worden opgenomen in verschillende werkgroepen. Zo is er een werkgroep die zich bezighoudt met de monitoring en uitbreiding van het opvangaanbod. Ze monitoren hoeveel mensen we nodig hebben – hoe past ons aanbod in het een en ander. Daarnaast is er een groep die de beleidscoördinatie en de afstemming tussen de verschillende Vlaamse beleidsdomeinen bewaakt.

Voor de communicatie naar de lokale besturen en de verwerking van hun vragen wordt het Crisiscentrum van de Vlaamse Overheid (CCVO) ingeschakeld. Die heeft ook werk gedaan in het kader van de coronacrisis. Op die manier wordt de informatie vanuit Vlaanderen gecentraliseerd voor de lokale besturen. Ze worden dus niet bestookt vanuit alle sectoren, maar ze gaan één aanspreekpunt krijgen, wat werkbaar is voor de lokale besturen. Dat is exact de methode die we toegepast hebben bij de coronacrisis.

De taskforce opereert in een dynamische omgeving die dagelijks evolueert. Dit noodzaakt de permanente monitoring van de internationale situatie, gelet op de impact ervan op de instroom van vluchtelingen. En naast de directe opdracht van deze taskforce, gericht op het lenigen van de eerste noden, zal de Vlaamse overheid zich ook voorbereiden op de systemische impact van dit conflict. Daarom moeten we permanent de vinger aan de pols houden, de interne en internationale impact zo goed als mogelijk trachten in te schatten en mogelijke beleidskeuzes daarop afstemmen. Dit gebeurt zowel op de korte, de middellange als de lange termijn. Ik denk dan vooral aan de huisvestingsproblematiek. Daarmee zitten we in het domein van collega Diependaele. Dit gaat over de lange termijn en de wooncrisis waar we ook al vaak over gepraat hebben.

Met betrekking tot de samenwerking met lokale besturen kan ik het volgende zeggen. De Vlaamse Regering – en u weet dat, ik ben daar een heel sterke believer van – gelooft enorm in de slagkracht van de lokale besturen. Als deze bestuursperiode iets zal hebben aangetoond, dan is het de ongelooflijke slagkracht van onze lokale besturen. Dat is tegelijkertijd eigenlijk een heel expliciet pleidooi om deze besturen in de toekomst meer macht, meer bevoegdheden, meer middelen en een meer centrale plaats te geven. Ik ben niet aan het pleiten voor lokale republieken of het opnieuw invoeren van het feodaal stelsel – ik wil zeker geen feodaal stelsel – maar ik wil wel die lokale besturen valoriseren. Hoe meer we die valoriseren, hoe slagkrachtiger de overheid is. Het vertrouwen is daar het grootst, de snelheid van handelen is daar het grootst. Ik denk dat er een recht evenredig verband is tussen het belang van lokale besturen in een staat en het vertrouwen dat de mensen hebben in de overheid. Hoe groter de plaats van de lokale besturen, hoe groter het vertrouwen van de burgers. Dat is iets waar we echt moeten bij stilstaan. Dat is steeds meer mijn innige overtuiging. Ik had die als burgemeester, natuurlijk, maar die is eigenlijk in de Vlaamse Regering alleen maar sterker geworden. Men moet onze lokale besturen slagkrachtiger maken. Kijk naar Nederland, kijk naar Denemarken. Dat is heel belangrijk. We vragen aan hen om die rol op te nemen. Wie anders zou het doen? Zij spelen daar een belangrijke rol in.

In eerste instantie vragen we de lokale besturen om samen met ons te voorzien in crisishuisvesting voor deze mensen. Vlaanderen heeft zich enorm solidair getoond.

Er zijn 20.000 private plaatsen – ruim 18.000 – voor Vlaanderen, tot de laatste plaats. Maar dat zijn mensen die zich kandidaat hebben gesteld op een moment van grote emotie, op een moment van diep engagement. Er is niet bevestigd hoe lang die plaats bezet kan zijn. Ik heb met de Oekraïense gemeenschap gepraat. Het is te zeggen, ik heb met vertegenwoordigers gepraat in Antwerpen, waar de meeste Oekraïners wonen. Antwerpen, Gent, Leuven en Mechelen, dat zijn de vier steden waar de meeste Oekraïners wonen. *(Opmerkingen van Chris Janssens)*

En dan pas komt Genk, met respect. Ik spreek over mensen die nog altijd de Oekraïense nationaliteit hebben. Het zou kunnen zijn dat er in Genk meer mensen genationaliseerd zijn. Daar is de Oekraïense instroom voor een stuk na de Tweede Wereldoorlog gekomen, met de mijnen. Maar we kunnen hier alleen kijken naar de nationaliteit, en dan zijn het die vier steden. Maar in de mijnstreek zijn er natuurlijk ook wel wat mensen. In de officiële volgorde zijn het die vier die ik net noemde: Antwerpen, Gent, Leuven en Mechelen.

Die dame had 800 adressen verzameld en ze had gevraagd voor hoelang het kon. Het gemiddelde was daar 3 weken. Het is dus echt wel opletten met die 18.000 plaatsen. De lijsten zijn sinds donderdag bij de lokale besturen en zij zijn die nu aan het bekijken. Ze gaan die screenen. Er zullen plaatsen tussen zitten die voor maanden ter beschikking staan. Denk aan mensen die een tweede verblijf hebben, die toevallig een appartementje hebben dat leeg staat, of aan mensen met een groot huis waar de kinderen uitgevlogen zijn.

Maar er zullen andere mensen zijn die misschien ondertussen al vergeten zijn dat ze dat ingevuld hebben, als ik dat heel brutaal mag zeggen. Er zijn in een moment van impulsiviteit ongetwijfeld mensen geweest die gezegd hebben dat er bij hen gerust tien mensen mogen komen slapen, ontroerd door het zoveelste filmpje van de miserie ginder. Ik ga eerlijk getuigen dat ik ook die aandrang voelde en mijn vrouw me beschermd heeft tegen mezelf. Ik heb een andere oplossing gevonden, ik neem ook mijn verantwoordelijkheid. Maar bij mij thuis zo'n gezin plaatsen, met mijn karakter, dat zou niet vol te houden zijn. *(Opmerkingen. Gelach)*

Dat verstaat iedereen hier. U begrijpt dat ik me de situatie kan inbeelden. Het is niet zo'n eenvoudig verhaal, maar niettemin heb ik heel veel waardering voor die mensen. Er gaan op korte termijn duizenden mensen kunnen worden opgevangen. Er gaan er waarschijnlijk een paar duizend zijn op lange termijn. Maar daarmee alleen redden we het niet. Dat is een eerste stap, maar het zal niet volstaan.

We hebben ook collectieve plaatsen nodig. Hiervoor moeten de gemeenten die ernaar op zoek zijn kijken naar kloosters, een leegstaand woonzorgcentrum, sociale woningen en de huisvesting van collega Diependaele. Ik heb een concreet voorbeeld van woningen die al ontruimd waren omdat ze afgeleefd waren. Ze moeten volledig gerenoveerd worden in oktober of november 2022. Die staan dus vier of vijf maanden leeg. Die kan je nog tijdelijk opkalefateren en daar mensen in onderbrengen. Misschien is zelfs een leegstaand kantoorgebouw een mogelijkheid. Er is van alles denkbaar. Dat moet in beeld gebracht worden. Dat is waarvoor we nu naar de lokale besturen kijken.

Ze moeten daarvoor worden gecompenseerd, wetende dat deze opvang extra taken en uitgaven met zich zal meebrengen. Je kunt alle taken bedenken die een bestuur moet doen naar die mensen toe. Daarom hebben we voorzien in 1000 euro per publiek gecreëerde opvangplek die minstens drie maanden beschikbaar is. Als private plekken ook minstens drie maanden bezet zijn krijgt het lokaal bestuur 400 euro. Het gaat om bezet zijn, en dat is een verschil met beschikbaar zijn. Dat dient niet om dat aan die particulier te geven, maar eigenlijk om de hele begeleiding te doen: begeleiding naar school of naar werk, tolken inschakelen, mensen wijzen op

hun rechten, jonge kinderen naar de Chiro of de scouts of naar de voetbalclub brengen, aanwezig zijn, politionele inspanningen doen, en noem maar op.

In elk van de betrokken sectoren bereidt Vlaanderen zich voor om de extra druk op de dienstverlening op te vangen en de lokale besturen zo goed mogelijk te ondersteunen. Daar waar de federale overheid bevoegd is voor de registratie en de dispatching naar de gemeenten, behoren de uitdagingen op het vlak van onder meer inburgering en integratie, wonen, onderwijs, werk en welzijn tot de bevoegdheden van de deelstaten en bij uitbreiding de lokale besturen. We houden daarom zo veel als mogelijk rekening met de lokale context en betrekken de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), de vertegenwoordigers van de lokale besturen, actief bij de werkzaamheden.

Dit zijn de concrete cijfers. De federale Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ) registreerde reeds 7626 Oekraïners onder het statuut tijdelijke bescherming van 4 maart tot en met 14 maart 2022. Gisteren waren het er meer dan 1500 door DVZ, het dubbele van de voorgaande dagen. De capaciteit is opgedreven en we zien dat stelselmatig stijgen. Momenteel worden ook al 880 Oekraïners – ook tot en met 14 maart 2022 – die nood hadden aan opvang, opgevangen in Vlaanderen. Nogal wat mensen die tot nu toe ingeschreven zijn hadden een eigen oplossing. Dat is waarschijnlijk de eerste golf. We moeten daar niet flauw over doen. Er waren de eerste dagen waarschijnlijk ook Oekraïners die zich zijn komen aanmelden en die niet noodzakelijk rechtstreeks van Charkov kwamen. Dat zal ongetwijfeld zo zijn. Het gaat om een beperkt aantal. Er is een grote Oekraïense gemeenschap in ons land. Vaak zullen de eerste mensen die doorreizen van Polen naar hier ook mensen zijn die hier familiebanden hebben. Dat is ook logisch. Ik ben een Mechelaar tegengekomen die getrouwd is met een Oekraïense dame die onmiddellijk de familie is gaan halen aan de Poolse grens. Het is logisch dat zij de eerste zijn, zij die vaak nog opvang hebben elders. Maar voor de mensen die nu gaan komen zal steeds meer een beroep moeten worden gedaan op de overheid.

In lijn met de afspraken tussen de premier en de minister-presidenten dient Vlaanderen tegen 18 maart 2022 te voorzien in de opvang voor 6000 Oekraïners en tegen 31 maart 2022 voor 18.000 Oekraïners. Die 6000 Oekraïners zullen we vlot halen. Die 18.000 halen we theoretisch ook, maar daar moet nog aan worden gewerkt. In een volgende fase werken we aan een mix van maatregelen: een twintigtal woondorpen, verspreid over heel Vlaanderen. Dat is geen vast cijfer. We kiezen daarbij voor woondorpen op een menselijke schaal met zo'n 250 woon-eenheden plus de collectieve en particuliere opvangplaatsen. Het gesprek daaromtrent is gestart. De gouverneurs hebben de opdracht gekregen om zeer snel met de lokale besturen en de burgemeesters te spreken waar het kan. Het is evident dat dat het liefst op basis van vrijwilligheid gebeurt, dat gaat het snelste. Wat is de juiste plek, waar kunnen we dat doen? En we gaan die zo snel mogelijk in kaart brengen en we houden dat dan klaar.

We zijn samen met collega Diependaele ook aan het kijken naar de bouwsector en andere sectoren. Waar vinden we middelen? Want je kunt een plek vinden, maar je moet dan natuurlijk ook nog huisvesting organiseren. Dat zal noodhuisvesting zijn. Ik ben deze morgen in Mechelen gaan kijken waar zo'n wooncontainer aankomt. Daar wil je zelf natuurlijk niet in wonen en leven. Dat is heel rudimentair. Een woonunit noemt men dat. Dat is iets groter dan een wooncontainer. Maar dat is natuurlijk echt tijdelijke noodhuisvesting.

Wat is de stand van zaken rond integratie en taallessen? Vanuit het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid bieden we de nieuwkomers inburgeringstrajecten aan, voeren we de regierol over NT2, bieden we sociaal tolken en vertalen aan, bieden we juridische dienstverlening aan en ondersteunen we ook lokale besturen in het omgaan met diversiteit.

Dat zijn de taken die het agentschap op zich neemt. Dat is een cruciaal aanbod in de begeleiding van de Oekraïense vluchtelingen. Maar dat aanbod komt onder druk te staan door de massale vraag. Er rijst dus een capaciteitsprobleem. Op korte termijn moeten we daarom een alternatief aanbod uitwerken om in te spelen op de actuele dringendste noden, ook omdat dit een heel specifiek statuut is. Een erkende politieke vluchteling is eigenlijk iemand die hier ongelimiteerd kan blijven. Deze mensen kunnen hier één jaar blijven. Dat kan twee keer met zes maanden verlengd worden. Het is een specifieke, tijdelijke situatie, en dus moeten we ook een specifiek aanbod creëren.

Hoe doen we dat? Tolken en vertalers, dat is een van meest cruciale uitdagingen. Er zijn in de wereld niet zo heel veel mensen die Oekraïens en Nederlands spreken. Dat is niet zo eenvoudig. We zijn nu een vrijwilligerspool aan het samenstellen met het Agentschap Integratie en Inburgering. We doen een beroep op de lokale gemeenschap die er is. Die is zeer geëngageerd om dat te doen. We proberen mensen aan te werven bij het Agentschap Integratie en Inburgering, zowel mensen die Russisch kennen als Oekraïens. U begrijpt dat er voor sommige mensen een gevoeligheid is met dat Russisch. Daar moet ik geen tekening bij maken. We denken dat een aantal mensen nu geen les willen krijgen in het Russisch, om bepaalde redenen. Ik ga niet zeggen dat iedereen zo denkt, maar ik kan het mij inbeelden. We gaan dus het aanbod van de twee doen. Ik kan me inbeelden dat in bepaalde contexten, wie zijn Vlaamse geschiedenis kent, dat identiek hetzelfde zou zijn. Wij begrijpen vanuit Vlaanderen zulke gevoeligheden beter dan waar ook in de wereld, denk ik. Taal kan een gevoelig thema zijn. Ik zie de medewerkers van de N-VA fronsen. Ik denk dat u lessen geschiedenis zult moeten geven, voorzitter.

De voorzitter: Maak u niet ongerust, minister. Dat staat wekelijks op ons programma.

Minister Bart Somers: Dan ben ik gerust. Op dat vlak heb ik in u vertrouwen, voorzitter.

We werken dus aan een pool van medewerkers, ter versterking van de gecertificeerde tolken. Onze bedoeling is om die pool ter beschikking te stellen van alle sectoren en alle lokale besturen. Zodat niet iedereen zijn eigen pooltje van tolken moet gaan zoeken, bundelen we dat. Dat is een van de voordelen.

Er komen ook heel wat juridische vragen. We gaan daarvoor een hulplijn instellen, waar men met juridische vragen terecht kan. Die hulplijn is ook heel specifiek gericht op de Oekraïners zelf. We willen een systeem waarbij Oekraïners, als ze doorverwezen worden naar een gemeente, eerst bij het lokale bestuur terechtkomen en dat het lokale bestuur hen dan in het Oekraïens basisinformatie kan geven. Er komt dan ook een telefoonnummer dat ze kunnen bellen wanneer ze moeilijkheden, vragen, psychologische problemen hebben, wanneer ze in kwetsbare situaties terechtkomen. Ik denk dat dat cruciaal is. We mogen niet vergeten dat het grootste deel van de mensen die nu naar hier komen, vrouwen met kinderen zijn.

95 procent van de mensen die helpen, zijn van goede wil. Maar ik sluit natuurlijk niet uit – we zijn niet naïef – dat er ook een aantal mensen zijn die misbruik willen maken van de kwetsbaarheid van degenen die hier nu zijn. Ik heb daar al concrete informatie over gekregen. En daar mogen we onze ogen niet voor sluiten. Er is een dame die telefoon heeft gekregen vanuit de Oekraïense gemeenschap dat de dame en het meisje die waren toegewezen aan de persoon, niet voldeden aan zijn wensen en dat hij iemand anders wilde. Het is dat dat we moeten doen, daarom ook dat de lokale besturen die adressen nodig hebben, om die te screenen. Ze moeten die screenen, om zoveel mogelijk zulke wanpraktijken te voorkomen. In de mate dat we dat goed doen, beschermen we ook de mensen die het goed menen. Als dan iemand aan u wordt toegewezen, weet de samenleving ook: dat is

een betrouwbare familie, dat is een familie die daar op een juiste manier mee omgaat.

We willen graag dat die mensen een hulplijn hebben, zoals we ook een hulplijn ter beschikking stellen van die particuliere gezinnen die iemand in huis hebben. Want ik kan me ook situaties inbeelden waarbij je iemand in huis neemt met wie het op menselijk vlak gewoon niet klikt, dat het niet gaat, of dat je na twee weken erdoor zit en het niet kunt volhouden. Zelfs dat kan: dat het wel goed klikt, maar dat het te belastend is. En het is niet eenvoudig om dat toe te geven, want je hebt een engagement opgenomen. Hoe doe je dat? Ook die mensen hebben recht op een hulplijn. Daar wordt heel hard aan gewerkt. Die hulplijnen zullen binnen de kortste keren 'up and running' zijn.

Wat doen we met betrekking tot het voortraject inburgering? We hebben een sessie 'Welkom in Vlaanderen' gemaakt van negen uur, waarbij de mensen als recht-hebbende worden beschouwd en dus de facto gratis die cursus kunnen volgen. Het gaat om negen uur basisopleiding 'Welkom in Vlaanderen'. Daarnaast worden ze als rechthebbende ook toegeleid naar NT2, om hen die willen, ook zo snel mogelijk het Nederlands te leren. We moedigen dat ook aan, omdat ik denk dat het ook in hun eigen belang is. Nogmaals, je zit natuurlijk in een hybride situatie, waarbij mensen hier tijdelijk verblijven en vooral verlangen om terug te gaan. Maar dat proberen we op die manier te doen.

En ten slotte wordt er natuurlijk ook, samen met mevrouw Crevits, gewerkt aan een zo snel mogelijke toeleiding naar de arbeidsmarkt.

Ik denk dat ik daarmee het belangrijkste verteld heb vanuit mijn bevoegdheden. Concluderend denk ik dat we al heel wat werk verzet hebben en dat we op een goed spoor van samenwerking zitten, ook met de lokale besturen. Er zijn ongelooflijk veel vragen. De webinar werd gisteren bijgewoond door meer dan 1250 mensen. Dat heb ik nog nooit meegemaakt. Alle lokale besturen waren daarbij betrokken. Er zijn heel veel vragen gesteld en we hebben heel veel antwoorden kunnen geven. Uiteraard blijven er nog heel veel onzekerheden, maar lokale besturen zullen heel intensief gesteund worden.

Er zijn dus de sporen die ik vermeld heb. Daarnaast gaat collega Beke in het kader van het brede onthaal nogmaals rechtstreeks de OCMW's steunen. Dat is nog een manier waarop we de lokale besturen steunen. Als er een nooddorp komt, is er het uitdrukkelijke engagement dat er een heel team komt vanuit Vlaanderen om dat werk te doen. Die gaan heel nauw ingebed worden binnen het lokale bestuur en de lokale administratie. Er zal met andere woorden een team worden gevormd. We zijn aan het kijken hoe dat team moet worden samengesteld. Het valt dus niet zomaar op de schouders van een lokaal bestuur, zonder ondersteuning. En ten slotte is er ook nog een ondersteuning vanuit het Agentschap Integratie en Inburgering, via de vrijwillige tolken, via alle mogelijke informatie, via de hulplijn, zodat lokale besturen niet aan hun lot worden overgelaten.

En het laatste dat collega Diependaele heeft voorzien, is dat als bijvoorbeeld een kloostergemeenschap zegt dat ze twintig kamers heeft en vraagt hoe ze dat moet aanpakken, een sociaal verhuurkantoor of een huisvestingsmaatschappij tijdelijk die woning in beheer kan nemen, waardoor ze tot 10.000 euro, op basis van facturen, kan investeren om die leefbaar te maken. Ook daar is er dus een goede, praktische oplossing gevonden om zoveel mogelijk capaciteit vrij te maken. Dat is het werk van collega Diependaele geweest.

De voorzitter: Dank u wel, minister. Ik wil de vergadering er opmerkzaam op maken, gelet op de breedte van dit onderwerp, dat we hier binnen het tijdsplan en de regelgeving van een vraag om uitleg zitten en dat dat natuurlijk beperkend is. Maar we voelen allemaal met onze ellebogen aan dat dit een werk van lange adem

gaat zijn. Dit zal in verschillende commissies een hot item zijn en blijven. In ieder geval was het een vrij ruim antwoord over de verschillende thematieken, minister. Het is aan de vergadering om daar verder op in te gaan.

De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Voorzitter, het zal inderdaad onmogelijk zijn om in het bestek van deze vraag alle aspecten toe te lichten. Bovendien zijn er een aantal zaken die veeleer in andere commissies aan de orde zijn.

Dank u wel voor het antwoord, minister. Ik denk dat er al een serieus aantal stappen gezet is in de voorbije week, maar tegelijk staan we nog altijd helemaal aan het begin van een stevig traject. Ik hoor nu dat de voorspellingen luiden dat er 200.000 tot 250.000 mensen zijn die richting België zouden kunnen komen, in het meest extreme geval. Ik heb eens snel gerekend. Als het er 250.000 zijn en je gaat naar een verhouding van ongeveer 6 op 10, zou dat in Vlaanderen 150.000 mensen betekenen. Er is die noodopvang van 18.000 mensen eind maart en daarna nog een aantal nooddorpen. 20 maal 250, dat zijn er 5000 bij. Dat zegt iets over de verhouding en de uitdaging die nog voor ons ligt.

Het is geen enkel verwijt. Het is alleen de vaststelling dat als we de ambitie en de uitdaging hebben als Vlaanderen om die spontane solidariteit die nu ontstaat, te verankeren in structureel beleid en te zorgen dat er de komende maanden geen chaos optreedt ... Want wij kunnen zeggen dat die mensen daar dan twee of drie maanden blijven.

Als die mensen hier twee jaar blijven, dan wordt dat een uitdaging. Ik heb gisteren ook al gehoord dat minister Diependaele aangeeft dat de druk op de reguliere woningmarkt ook een uitdaging is. Dat is niets nieuws, we kennen de situatie daar allemaal. Dat zou betekenen dat het pad dat we nu zijn ingeslagen om structureel antwoorden te geven nog verder zal moeten worden uitgediept.

Op dit moment, en dan kijk ik ook naar de lokale besturen, is de grote uitdaging het zoeken van locaties en het vinden van nooddorpen. Daarbij wil ik u vragen om voldoende aandacht te hebben voor alles wat daar inzake integratie bijkomt. Een nooddorp is geen neutrale keuze. In theorie kan men dat om het even waar plaatsen maar die mensen moeten naar school en zullen bepaalde voorzieningen in de gemeente nodig hebben. Minister, het is dan ook een uitdaging om samen met collega Diependaele na te gaan wat de geschikte locaties daarvoor zijn. Zij moeten dicht genoeg liggen bij een aantal cruciale voorzieningen. Dit is voor alle duidelijkheid geen pleidooi om alles in de steden te doen maar wel dicht bij kernen, dicht bij bestaande voorzieningen en niet ergens in een geïsoleerd gat, ver van de dorpskern. Ik vraag u om nu al proactief na te denken over alle uitdagingen die er de volgende maanden nog zullen bij komen en er op die manier voor te zorgen dat we over drie maanden niet moeten vaststellen dat we eigenlijk de verkeerde keuzes hebben gemaakt.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Minister, ik dank u voor het uitgebreid antwoord. Het was inderdaad een zeer interessante vraag. Dit onderwerp zal de volgende maanden nog vaak aan bod komen.

Ik wil beginnen met de Vlaamse Regering te bedanken om zo snel uit de startblokken te schieten en samen te zitten om naar oplossingen op ieders domein te zoeken. We staan inderdaad voor een enorme uitdaging want er is een acute, gigantische nood aan opvangplaatsen. Tijdens de vorige crisis werkte ik op het kabinet van Theo Francken en ik weet wat het is om dag en nacht te moeten werken om in die plaatsen te voorzien.

Onze fractie geeft prioriteit aan de grote collectieve opvangcentra. Minister, ik denk dat we inderdaad alle handen in elkaar moeten slaan en ook naar het federale niveau moeten kijken: de NMBS die misschien nog panden heeft, kazernes die nog kunnen worden gebruikt enzovoort. Ik denk dat er vanuit de Vlaamse Regering en vanuit alle regeringen en de lokale besturen een enorm plichtsbesef is. De lokale besturen zullen opnieuw alles uit de kast halen om dit te doen slagen, samen met de Vlaamse Regering en met ons als volksvertegenwoordigers. Maar er zijn natuurlijk nog altijd heel veel vragen, er is veel onduidelijkheid en bezorgdheid bij die lokale besturen over verschillende thema's. Het is zeer belangrijk om die bezorgdheden zoveel mogelijk op te vangen om het draagvlak dat nu heel groot is bij de bevolking, te behouden.

Het is heel belangrijk voor een overheid om de bevolking maar ook de lokale besturen op bepaalde punten mee te hebben. Ik denk dan onder meer aan de discussie die nu woedt. Ze krijgen inderdaad onmiddellijk een statuut. Verder is het er het leefloon, een bepaling van het equivalent leefloon. De discussie is momenteel volop bezig. In het federaal parlement pleiten wij voor een afzonderlijk statuut waarbij we eigenlijk in bed-bad-brood voorzien en dan in een aparte invulling van dat leefloon. Minister, ik zie nu ook dat Tim Vandenput van Open Vld met eenzelfde voorstel komt. Ik wil de collega's hier oproepen om die voorstellen te ondersteunen, het maakt niet uit van welke partij. Ik denk dat dit belangrijk is om het draagvlak te behouden.

Wat veiligheid betreft, zou u een meldpunt ingesteld hebben. Minister, ik denk dat die screening zeer belangrijk is. Ondersteun die lokale besturen om wel te voorzien in een screening. Het federale niveau – de federale politie, de Dienst Vreemdelingenzaken – is verantwoordelijk om de mensen die hier aankomen, die Oekraïners, te screenen, alsook de opvanggezinnen. Daar waren een aantal juridische problemen opgedoken maar daar moet zeker een oplossing voor worden gevonden zodat mensen hier veilig terecht kunnen.

Tot slot zal die inburgering zeer belangrijk zijn, en dat is werkelijk uw bevoegdheid. U zegt dat u zult komen met een basisopleiding 'welkom in Vlaanderen' zoals eigenlijk ook Fedasil doet met asielzoekers. Dat zal een gratis traject zijn, maar vanaf 1 september starten we met de betalende trajecten voor een volwaardige inburgering.

U zei ook in de plenaire vergadering dat u met een soort van light-inburgerings-traject zult komen. Waarschijnlijk zal daar dan ook een soort van minimale retributie voor worden voorzien zodat dit ook voor een draagvlak zorgt en die mensen daar een minimale betaling tegenover plaatsen.

Mijn excuses, voorzitter dat dit even langer duurde, maar ik denk dat dit belangrijk is. En aangezien dit vandaag aan bod komt, komt het morgen niet meer in de plenaire vergadering.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Mijnheer Somers, u hebt een aantal cijfers genoemd maar het is me toch nog altijd niet helemaal duidelijk. U zegt dat tussen 4 en 14 maart 7626 Oekraïners geregistreerd zijn op het federale niveau. Daarnaast hebt u het over 880 Oekraïners die al zijn opgevangen. Bedoelt u dan particulier of in het geheel? In het geheel? *(Opmerkingen van minister Bart Somers)*

Dan vraag ik me af wat er met die anderen gebeurt. Die hebben hun eigen opvang voorzien? Dat is dan duidelijk.

Er zouden zesduizend plaatsen gecreëerd worden tegen 18 maart. Hoeveel zijn er nu al gecreëerd? Is dat haalbaar? Want het is nu al 15 maart, dat is dus nog drie dagen. Zitten we daar op schema?

De heer Vaneekhout heeft er al op gewezen dat die woondorpen wellicht ruim onvoldoende zullen blijken. De vraag is hoe u dit dan in de toekomst ziet wanneer de meest pessimistische scenario's werkelijkheid zouden worden. U spreekt over een twintigtal woondorpen in een eerste fase maar er zouden er wellicht meer moeten komen. Wat is de stand van zaken van die woondorpen, minister Somers? Zijn er al locaties bekend? En zoals ook de heer Vaneekhout aankaartte, in welke mate houdt u daarbij rekening met de spreiding in Vlaanderen, met de nabijheid van grote steden zoals Antwerpen, Gent en Leuven, de steden die u ook noemde en waar nu al een vrij grote Oekraïense gemeenschap bestaat?

Wat het financiële aspect betreft, is er sprake van 400 euro naast de 1000 euro die de lokale besturen krijgen per opvangplaats voor minstens drie maanden. Die 400 euro is dus voor de begeleiding van Oekraïners die bij particulieren hun intrek nemen. Is dat ook gebonden aan een zekere periode? (*Opmerkingen van minister Bart Somers*)

Ook drie maanden dus.

Tot slot wil ik nog toevoegen dat wij ons hele grote zorgen maken over zowel de financiële draagkracht als de sociale draagkracht in Vlaanderen. De wachtlijsten in onze sociale woningbouw zijn natuurlijk gekend en zijn helaas nog altijd ellenlang. Die Oekraïners kunnen nu onmiddellijk aanspraak maken op een sociale woning maar vraag is waar die uiteindelijk belanden. Ik zou aannemen dat zij mee op de wachtlijst belanden, en ook achteraan aansluiten op die wachtlijst. Ik zeg dat uiteraard niet omdat ik hen geen opvang gun maar omdat het niet billijk zou zijn dat Vlamingen die daar al maanden of jaren op staan, nu worden voorbijgestoken. In dat opzicht zou ik er toch voor willen pleiten dat wij in Vlaanderen blijven ijveren voor een systeem van bed-bad-brood, dus een collectieve opvang waarbij, net als in de reguliere asielopvang, er een collectieve voorziening is van bed-bad-brood. Ik vrees dat anders onze sociale zekerheid en onze sociale voorzieningen in Vlaanderen nog meer zullen worden belast dan nu helaas al het geval is.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Dat er heel wat uitdagingen op ons afkomen, is een open deur intrappen. Dat dit op de openbare besturen afkomt, is ook een open deur intrappen. Wie met lokale bestuurders heeft gesproken, zal hier en daar al eens een zucht hebben gehoord want er is opnieuw een crisis. Maar toch hebben ze allemaal unisono de handschoen opgenomen. Ik vind dat een belangrijk en sjiek signaal van de lokale besturen. Het is goed dat de Vlaamse Regering in het plan dat ze nu vooropstelt daar ook rekening mee houdt en er erkenning voor heeft.

Er zijn hier al wat praktische zaken benoemd, waaronder die opvang die heel belangrijk is. Maar ik wil er toch nog even iets anders uitlichten: de druk op en het werk voor onze maatschappelijke assistenten en sociaal werkers. Iedereen gaat weer naar hen kijken voor begeleiding en voor het uitwerken van praktische zaken. Maar heel wat Vlamingen hebben vandaag problemen. Zo heeft mijn eigen lokaal bestuur vandaag de handen vol door de energiecrisis. Ze kunnen dat er niet gewoon bij nemen.

Het is uiteraard goed dat we de lokale besturen financieel ondersteunen. Ik verwijs naar die 1000 euro enzovoort. Maar de nood aan man- en vrouwkracht zal immens zijn. Ik zie ook niet meteen in hoe we dat kunnen oplossen. Er is verwezen naar het geïntegreerd breed onthaal. Maar de mensen om dat allemaal te bemannen of te bevrouwen, zullen er niet zomaar zijn. Minister, hebt u hier al over gesproken met de lokale besturen of hun vertegenwoordigers, om hier voor oplossingen te zorgen?

Minister, u weet dat ik zelf heel hard geloof in de kracht van vrijwilligers. We hebben zelf met de familie een gezin opgevangen. De sociale dienst is daar zelfs

nog niet langsgedaan, omdat ze daar nog niet toe zijn gekomen. Maar ik heb wel gezien dat de burens gaan helpen, dat iemand van een paar straten verderop met die mensen gaat wandelen om hen de weg te wijzen naar de supermarkt en het park. Het is voor zulke praktische en simpele dingen dat we die vrijwilligers nodig zullen hebben. Hoe zullen we hen mee ondersteunen en activeren?

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw omstandig antwoord. Het is duidelijk dat de Vlaamse Regering heel snel heeft geschakeld en dat juichen we alleen maar toe. In eerste instantie telt nu slechts één ding: ervoor zorgen dat die vele mensen een degelijk dak boven hun hoofd krijgen en hen de tijd geven om op hun positieven te komen. We mogen de traumatische ervaring die deze mensen hebben geleden niet onderschatten.

Maar we moeten vooruitkijken. We hopen allemaal dat die mensen snel weer naar huis kunnen gaan. Realistisch gesproken moeten we er echter toch rekening mee houden dat die mensen een lange tijd bij ons zouden kunnen blijven. Daarom zullen we verder moeten kijken dan een degelijk dak en ons moeten afvragen of we die mensen op een of andere manier kunnen begeleiden om in onze samenleving te functioneren.

En dan kom ik tot mijn vragen, die eerder gericht zijn op inburgering. Het is goed dat u daar een soort van traject sui generis hebt uitgetekend: een traject van negen uur. Maar ik heb een praktische vraag. Als je die mensen opvangt in vele individuele woningen, die verspreid liggen, en je daarnaast een deel van de mensen gaat opvangen in woondorpen, hoe zul je die mensen dan kunnen bereiken? Want het lijkt mij toch wel belangrijk dat je hen goed opvolgt, dat je hen bereikt. Waar zullen die lessen plaatsvinden? Het is cruciaal dat we hen leren hoe onze samenleving werkt. Ook – en dat is een bijkomende vraag – lijkt het mij belangrijk dat ze voldoende noties van Nederlands leren. Ik weet niet of dat in die negen uur vervat zit of dat ze nadien naar de gewone NT2-cursussen worden doorgestuurd. Maar het lijkt mij toch belangrijk dat we hen snel noties Nederlands aanleren. Want we zijn het er toch allemaal over eens dat je zonder onze taal niet kunt functioneren in onze samenleving.

Dat vind ik cruciaal. Ik laat even in het midden of dat dan al dan niet betalend moet zijn. Het is van twee dingen één. Ofwel geven we die mensen een leefloon of een leefloonequivalent. We moeten er eens goed over nadenken of dat nog de juiste weg is. Je zou kunnen zeggen dat ze daar dan voor moeten betalen. Ik heb begrepen dat men dan eventueel ook voor de opvang een bijdrage zal vragen. Ofwel geef je dat niet, maar dan kun je ze moeilijk laten betalen voor die ondersteuning. Daarin moeten we dan wel een duidelijke keuze maken.

Maar goed, stel dat we naar die integratie gaan, dan is de volgende stap – en dan loop ik nog verder door, het is niet zo dat we die mensen daar nu al meteen mee moeten lastigvallen – de koppeling naar VDAB. U hebt er heel kort melding van gemaakt. Mochten die mensen hier maanden en misschien zelfs jaren moeten verblijven, dan is het belangrijk dat we hen goed begeleiden om, als alle andere zorgen goed zijn afgedekt – ik denk onder andere aan kinderopvang, onderwijs enzovoort – te bekijken of ze ook aan een job kunnen geraken. Ik heb daarover dan ook een bijkomende vraag: hebt u al meer zicht op de samenwerking tussen het Agentschap Integratie en Inburgering en VDAB richting deze Oekraïense vluchtelingen?

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (Vooruit): Voorzitter, ik dank de vraagsteller voor het indienen van zijn vraag en de minister voor zijn uitgebreid antwoord.

Collega's, we moeten in de eerste plaats stilstaan bij het menselijke drama dat deze verschrikkelijke oorlog teweegbrengt in Oekraïne en de vluchtelingenstroom die dit met zich meebrengt. De crisissituatie stelt zich op alle politieke niveaus, niet enkel in ons land, maar in heel Europa. Daardoor staan onze lokale besturen voor heel grote uitdagingen. Daarom is het belangrijk dat er opnieuw een gestructureerde aanpak komt. We kunnen op dat vlak heel veel lessen leren uit de coronacrisis, waar de aanpak toch enigszins moeizaam op gang is gekomen. Dat is in de commissie ook voorwerp geweest van vele vragen om uitleg aan u, minister.

Zoals u hebt gezegd, hebt u gisteren een webinar gehouden. U zegt dat u daar heel veel vragen hebt gekregen en ook heel wat antwoorden hebt kunnen geven. Maar ik stel wel vast dat er in de chat toch heel wat onbeantwoorde opmerkingen en onbeantwoorde vragen zijn. Een van de bekommernissen die duidelijk naar voren kwam, was de draagkracht van de lokale besturen, en meer specifiek van de OCMW's en de maatschappelijk werkers. Dat is een heel belangrijke problematiek waarin u de handschoen zult moeten opnemen. Want centen ter beschikking stellen is één zaak, maar er moet echt aandacht worden besteed aan die menselijke aanpak, dat menselijke kapitaal, zodat we die vluchtelingen zo snel mogelijk kunnen laten integreren in onze Vlaamse en Belgische samenleving.

Uit het webinar en uit de chat bleek verder dat er heel veel behoefte is aan een gecoördineerd crisismanagement tussen alle niveaus, maar ook met de lokale besturen, en ook aan een goede afstemming tussen de Vlaamse ministers. Er is ook nood aan een daadkrachtige crisisaanpak, maar ook aan crisiscommunicatie. Ik herinner mij dat het daar van in het begin van de coronacrisis vaak is fout gelopen, namelijk wat de communicatie naar de lokale besturen betreft. Het is dan ook goed dat daar lessen uit worden getrokken en dat dat nu gecoördineerd gebeurt. Minister, ik wil u vragen om dat goed te monitoren.

Vandaag las ik in De Standaard een opiniestuk van gewezen Vlaamse bouwmeesters rond de nooddorpen. Zij stellen de specifieke vraag om daarvoor leegstaande kantoorgebouwen te gebruiken, omdat dat toch een aantal voordelen biedt, zoals een lage ecologische voetafdruk, maar ook een snellere integratie van de vluchtelingen in onze samenleving, in onze lokale gemeenschappen. Hoe staat u daartegenover? Bent u bereid om die pistes te bewandelen?

Voorzitter, ten slotte heb ik iets voor in de regeling van de werkzaamheden. Ik stel voor om ook rond deze problematiek wekelijks met de minister van gedachten te wisselen, om te vermijden dat er steeds verschillende vragen moeten worden ingediend. We hebben dat gedaan in de commissie Wonen en in de commissie Onderwijs en ik zal het hier nu of straks ook op tafel leggen.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, ik houd het heel kort, omdat mijn opmerking aansluit bij de vragen en bedenkingen van collega Van Rooy. Ik heb een heel specifieke vraag over de opvang die door particulieren gebeurt. Ik heb er vorige week in de plenaire vergadering naar verwezen. Het is bijzonder nobel dat mensen uit empathie hun huis openstellen voor vluchtelingen, maar toch is dat zeker niet evident, om redenen die u al hebt vernoemd, namelijk – en gelukkig is dat de uitzondering op de regel – mensen die het niet doen uit altruïsme, maar ook om andere redenen. Het gaat om oorlogsvluchtelingen, niet zelden getraumatiseerd, die dan terecht komen bij mensen die, behalve hun goed hart, geen enkele expertise hebben inzake het omgaan met mensen die trauma's te verwerken hebben.

Om psychosociale redenen is het geenszins een goede zaak dat die mensen gedurende lange tijd bij particuliere gezinnen zouden verblijven. Die mensen zouden eigenlijk allemaal in een collectieve opvang moeten kunnen verblijven, maar

we weten allemaal waarom dat niet kan, namelijk omdat de door de overheid georganiseerde opvangcentra van staatssecretaris Mahdi vol zitten met mensen uit andere landen die daar vaak niet eens thuishoren. Maar desalniettemin gebeurt er nu opvang door mensen in een particuliere context. Ik hoop dat men dat in een zo kort mogelijk tijdsbestek laat gebeuren.

Ik zou willen weten hoe u daarover denkt. Kunnen mensen dat het best maar zo kort mogelijk doen, of gaat u samen met de lokale besturen kijken of u die taak, die initiatieven die door particulieren genomen zijn, gaat overnemen? Zal de overheid daar zo snel mogelijk voor in de plaats treden? Want laten we wel wezen, dit is geen taak voor burgers. Dit is in mijn ogen een exclusieve taak van de overheid. Ik hoop dus dat men zo snel mogelijk kan overstappen van die particuliere naar door de overheid georganiseerde collectieve opvang.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Eerst en vooral: lokale besturen zijn enorm geëngageerd om dit probleem aan te pakken. Ongetwijfeld zal hier en daar wel iemand gezocht hebben. Maar ze doen dat niet omdat ze dat moeten doen, ze doen dat omdat ze de overtuiging hebben dat het een goede zaak is om dat te doen. Ze voelen zich daartoe moreel geëngageerd. Als wij één ding kunnen doen in de strijd die het Oekraïense volk aan het doen is tegen de tiran Poetin, dan is het ervoor zorgen dat de vrouwen en kinderen en de senioren die naar hier gevlucht zijn, hier een warm en goed onthaal krijgen. Dat zal de mensen die ginder moeten vechten, moreel steunen.

Ik heb gelukkig nooit aan een frontlijn moeten staan, ik kan het me moeilijk inbeelden, maar ik kan het wel vanuit een menselijk perspectief begrijpen dat het, als je je leven op het spel zet om te vechten tegen die Russische geweldenaar, comfort geeft dat je weet dat je vrouw en kinderen een veilige thuishaven hebben. Wij zijn het thuisfront van de soldaten die ginder aan het vechten zijn. Dat is de intrinsieke motivatie van heel veel mensen om zich nu te engageren. Dat engagement is ongelooflijk veel waard. Dat is waarom we het doen. We doen dat omdat we mensen in nood willen helpen, dat is een eerste reden. We doen dat uit medemenselijkheid voor mensen die op de vlucht slaan, dat begrijpen we allemaal. We doen dat omdat we uit onze eigen geschiedenis weten wat oorlog betekent.

Maar we doen dat in dezen ook nog extra omdat daar een strijd gevoerd wordt die ook onze strijd is. Die soldaten, die mensen, mensen die er niet voor gekozen hebben, die er misschien nog nooit aan gedacht hadden om in het leger te moeten vechten, steunen we het beste door te zorgen dat hun familie hier op een goede manier wordt opgevangen zolang die oorlog duurt. En hopelijk is die zo snel mogelijk voorbij.

Ten tweede, wat het aantal betreft, dat is in alle eerlijkheid voor ons allemaal een groot vraagteken. Ik ben niet Madame Blanche, ik ben zelfs niet mijnheer Blanche, ik heb geen kristallen bol, ik weet dat niet en niemand weet dat. De meest pessimistische scenario's tot nu toe, op 8 miljoen vluchtelingen, spreken over 200.000 in België, waarvan 120.000 in Vlaanderen. Sommigen zijn nog pessimistischer. Je kunt natuurlijk denken dat alle Oekraïners gaan vluchten, je kunt ook nog denken dat de Polen op de vlucht slaan, je kunt natuurlijk doemscenario's bedenken. Maar een zeer pessimistisch scenario is 120.000 vluchtelingen. Je moet daar wel rekening mee houden in je achterhoofd. 120.000 mensen, laat ons ervan uitgaan dat dat zo'n 40.000 gezinnen zijn. We zien dat het vaak moeders zijn met kinderen. Tot nu toe is het 'fifty-fifty', volwassenen en kinderen. Dat zijn dus 40.000, 50.000 of 60.000 gezinnen in het slechtste scenario.

Hoe kunnen we dat opvangen? In alle eerlijkheid, als je mij nu vraagt of ik weet hoe ik dat ga doen, dan denk ik dat dat voor iedereen pompen of verzuipen is.

Iedereen moet helpen. Dus we kunnen op dit moment nog niet zeggen dat we sporen gaan uitsluiten. Op dit moment kunnen wij dat niet. Ik ben het met iedereen eens die zegt dat collectieve opvang het beste is. Dat is logisch. Collectieve opvang is het beste. Maar op dit moment gaan we ook die particuliere opvang, ook al is die tijdelijk en gaat die minder duurzaam zijn, goed moeten controleren en goed moeten omkaderen. We gaan daar werk van moeten maken. Want niet elke collectieve opvang zal optimaal zijn, dat moeten we elkaar ook niet wijsmaken.

We gaan niet iedereen al is het maar een klein kamertje kunnen geven. In Nederland denkt men nu al aan het inrichten van sporthallen waar bed na bed na bed staat. Stel dat je daar maanden moet leven, dat is ook onmenselijk. Ook psychologisch is dat onmenselijk. Ik ben vanmorgen naar zo'n woonunit gaan kijken. In alle eerlijkheid, ik wil daar niet wonen. En mensen die daar weken, maanden moeten zitten, dat is niet gemakkelijk, echt niet gemakkelijk. Dat is een uitgangspunt dat we goed voor ogen moeten houden. Ik heb de oefening eens gemaakt. Je denkt altijd aan je eigen stad of gemeente waar je leeft. Als er 120.000 Oekraïners naar Vlaanderen komen en we verdelen die proportioneel, dan gaat het over 18 mensen per 1000. In mijn stad is dat 1600 man. Tot nu toe hebben wij in Mechelen ongeveer 700 plaatsen bij particulieren, die we allemaal aan het screenen zijn. En er zullen er daar nog afvallen.

We hebben daarnaast al zo'n 350 plaatsen in semicollectieve opvang gevonden. We hebben daar hard naar gezocht. Dat is samen toch al bijna 950. Als er dan een nooddorp zou komen in Mechelen van 250 wooneenheden – dat is 750 tot 1000 mensen in het beste geval, maar laat ons uitgaan van 750, 3 per wooneenheid –, dan zitten we boven ons doel. Ik probeer dat voor mezelf te vertalen. Een Afrikaans spreekwoord zegt: als je een olifant wilt opeten, moet je hem in stukjes kappen en stukje per stukje opeten. Dus het probleem: 120.000 is onmogelijk, maar 'break it down', verdeel het over gemeenten, dan zie je de aantallen per gemeente. Bekijk dan de mogelijkheden die je hebt en dan kom je stilaan bij wat je kunt. Ik zie dat de voorzitter ook al aan het tellen is. In Dessel: is dat 18 maal zoveel inwoners. Het is een goede oefening. Het is een oefening die we eigenlijk moeten doen. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Dat is een oefening die we moeten doen om ons in te beelden wat dat is. Voor Antwerpen is dat dan maal 6 tegenover mijn cijfer, dat zijn 9000 à 10.000 mensen. Dat is dus de oefening waar we voor staan. Antwerpen is een twaalfde van Vlaanderen, dus 10.000. Voor een stad als Turnhout is dat tegen de 1000, om maar een idee te geven. Dat is het worstcasescenario. Die mensen zijn hier nog niet, maar die zouden dus kunnen komen en daar zijn er al wat van onderweg. Dat is dus een eerste zaak.

Hoe gaan we dat doen? Dat is alle hens aan dek. Wij hebben geen 120.000 wooneenheden die klaarstaan. Wat het bouwen van woondorpen of nooddorpen betreft: we willen er in een eerste fase 20 inplanten. We gaan dat met de gouverneurs doen. Er was een vraag naar hoe we dat gaan aanpakken. We hebben aan de gouverneurs gevraagd om samen met de burgemeesters te kijken waar dat het beste gebeurt. Ik geloof nog altijd dat we daar het best een lokaal bestuur mee bij betrekken. Vanzelfsprekend gaan die gouverneurs en die burgemeesters rekening houden met die nabijheid. Dat is ook logisch. Maar misschien zal er hier en daar wel een nooddorp gebouwd moeten worden dat niet zo dichtbij is. Sorry, nood breekt wet. Ik heb natuurlijk het liefst dat ze in optimale omstandigheden ergens ingeplant worden. Maar dat gaat niet overal het geval zijn. We hebben nog andere creatieve pistes in ons achterhoofd over hoe we dat gaan realiseren, waarbij we niet met woonunits werken. We moeten daarover blijven nadenken. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Ja, zoveel containers zijn er al niet. Dat is al een eerste punt. Hoe kunnen we dat bouwen? We zijn al alternatieven aan het bedenken. We hebben nog wel wat pistes.

Geloof me vrij – u moet dat niet geloven – dat ik daarin heel creatief ben om snel veel dingen te verzinnen en te bedenken. Ik zal u een voorbeeld geven. Je zou ook kunnen denken aan mensen die tuinhuisen fabriceren. Je hebt grote tuinhuisen. Waarom niet? Dat komt dicht bij een wooncontainer. Je hebt mobilhomes. Ik heb het geluk gehad om eens door de Verenigde Staten te reizen. Daar zijn heel veel 'trailerparks'. Je wilt daar niet wonen. Maar als dat tijdelijk is en je kunt dat doen, zullen het zulke oplossingen zijn die we gaan moeten bedenken en verzinnen. Het zal niet allemaal feestelijk zijn, het zal niet allemaal optimaal zijn, maar we krijgen misschien 120.000 mensen. We willen natuurlijk de meest menselijke plekken zoeken, de meest menswaardige, maar we moeten op zoek gaan hoe we dat doen. Dat is de enige manier. We staan open voor alles en voor iedereen die met oplossingen aankomt. Gouverneurs zoeken dus met de burgemeesters zo snel mogelijk een plaats.

Mevrouw De Vreese, ik denk dat ik dus ook een antwoord gegeven heb op uw eerste vraag. We doen dat het liefst collectief, ja, maar ik vrees een en-en-verhaal. Wat de vraag van collega Janssens betreft, die daarbij aansluit: wat ik vooral belangrijk vind, is het volgende. We hebben donderdag geregeld dat die lijsten eindelijk bij ons waren. Burgemeesters kunnen die lijsten nu administratief screenen en kunnen ook politieel kijken. Als er zich een probleem stelt, kunnen ze bij het minste vermoeden ook gaan kijken naar de database. Mensen weten lokaal wel over wie het gaat. In grotere steden ga je waarschijnlijk wat meer naar die database moeten grijpen en ze wat meer screenen. Maar bij het minste vermoeden dat er een probleem is, mag ik als burgemeester aan mijn politiediensten vragen om dat te controleren, bij het minste vermoeden van gevaar.

Ik ga nog iets meer zeggen: als de politie ter plaatse komt controleren, mag die politieagent omwille van zijn veiligheid screenen waar hij terechtkomt. Dus als je een plaatsbezoek organiseert, is dat de kunstgreep van de General Data Protection Regulation (GDPR). Ik ben nu zelf lang genoeg burgemeester en ik was erom gekend om creatieve oplossingen te vinden. Ik stel er nu een voor aan alle burgemeesters. Stel dat je politiedienst ter plaatse moet gaan controleren, een huis betreden of woonstcontrole doen. Dan mag je in de bestanden gaan kijken om te zien waar en bij wie je binnenstapt. De politie heeft daartoe perfect de mogelijkheid. Er zijn dus oplossingen vandaag. Onze lokale besturen zijn daarmee aan de slag en we informeren hen zo goed mogelijk. Dat moeten we immers doen.

Oekraïners worden gescreend bij het binnenkomen, maar we hebben daar natuurlijk ook de particuliere screening. Mijnheer Janssens, u had het over mensen die iemand in huis nemen. Als we dat goed doen, dan weet ook heel de goegemeente dat het een betrouwbaar gezin is. Bij ons bestaat er soms een beetje een klimaat van: 'wie zijn dat allemaal?' Ik vermoed dat er bij die 18.000 adressen mensen zijn met bedoelingen die niet nobel zijn. Ze zeggen dat zelf, en ik zeg dat ook. Als we dat goed screenen, is dat ook een waarmerk voor zij die wel thuis gezinnen hebben opgevangen. De overheid heeft vertrouwen in die mensen. Dat is ook belangrijk. Het werkt ook omgekeerd positief naar zij die willen opvangen.

Hoelang zullen die mensen dat doen? Dat is ook een grote uitdaging. Ik denk niet eindeloos. Nogmaals, tussen die 18.000 adressen zullen er enkele duizenden zijn van mensen die dat op heel lange termijn zullen kunnen doen. Omdat het hun buitenverblijf is, hun tweede verblijf is, ze ergens nog een leegstaand appartementje hebben of ze een dusdanig groot huis hebben en ze dat kunnen afscheiden. Niet iedereen heeft een dusdanig groot huis, maar sommige mensen hebben dat wel in onze samenleving. Die willen dat soms ook doen en kunnen dat dan.

Dan is er de vraag naar de discussie en het standpunt dat wij innemen. Ik ga niet in de federale discussie treden. Ik heb er persoonlijk een beetje een hekel aan dat we in ons Vlaams Parlement praten over het federale, daar zitten onze partijen ook

vertegenwoordigd. Zeker als minister vind ik dat we moeten kijken naar wat we zelf kunnen doen. Ik heb die houding altijd aangenomen. Ik heb als burgemeester nooit de calimero uitgehangen, dat heb ik nooit gedaan. Ik heb nooit mijn paraplu opengetrokken, ik heb altijd zelf oplossingen gezocht.

Ik ben Vlaams minister, ik vind dat we binnen onze bevoegdheden onze oplossingen moeten zoeken. De oplossing die wij tot nu toe hebben gevonden past binnen het verhaal waarbij mensen onmiddellijk alle rechten krijgen, en onmiddellijk het statuut van politiek vluchteling krijgen, weliswaar tijdelijk. Dat betekent dat ze kunnen gaan en staan waar ze willen. Het betekent ook dat ze eigenlijk verplicht zijn om zelf in hun onderhoud te voorzien. Het betekent dat VDAB een rol heeft tot activering. Het betekent ook dat ze aanspraak kunnen maken op een leefloon als ze geen andere middelen van bestaan hebben, wat in het begin vaak het geval zal zijn voor die mensen, maar waarbij OCMW ook de opdracht heeft om die mensen zo snel mogelijk zelfredzaam te maken.

De lijn die wij vanuit de Vlaamse Regering hebben gevolgd, de consequentie van het huidige statuut zoals dat nu bepaald is, is consequent: voor alles waar de overheid voor zorgt, moet ook een vergoeding worden betaald. Dat betekent ook dat als je een woonunit krijgt, je zeker een vergoeding zal moeten betalen. Het is evident dat het geen equivalent zal zijn van de huishuur van een mooi appartement, maar je zult wel iets moeten betalen. Dat zal de lijn zijn die we moeten volgen, omdat we binnen een jaar moeten kunnen terugkijken en moeten kunnen zeggen dat we die mensen fair hebben behandeld. Maar op de vraag of we ook de Vlamingen fair hebben behandeld, moet ook wel een 'ja-antwoord' volgen. Dus wat de vraag naar de wachtlijsten betreft: die mensen zullen geen voorrang krijgen op de wachtlijsten. We gaan alle regels toepassen, er worden geen voorkeursbehandelingen georganiseerd.

Dat betekent ook dat we nauwgezet gaan toezien op de sociale huisvestingsmaatschappijen. Ik neem het voorbeeld van mijn eigen stad, we hebben daar een 26 woningen kunnen vrijmaken voor mensen. Die woningen waren leeg, ze moesten worden gerenoveerd. Die renovatie begint in oktober en we gaan die niet uitstellen. We gaan mensen wel van nu tot oktober de kans geven om in die woningen te verblijven, die niet meer beantwoordden aan de woonnormen van vandaag van Vlaanderen. Dat was ook de reden waarom ze moeten worden gerenoveerd. Dat is een concreet voorbeeld van hoe je zulke dingen kunt doen. Collega Diependaele heeft de woonnormen ook versoepeld om een aantal dingen mogelijk te maken. We moeten daar dus over waken. We moeten dat niet obsessief doen, maar wel op een correcte manier.

Ik wilde nog een ding zeggen over onze Oekraïense vrienden die hier binnenkomen. Je mag nooit vergeten – en men vergeet dat soms – dat een kandidaat-politiek vluchteling mag gaan en staan waar hij wil. Hij moet niet in een opvangcentrum blijven, hij mag iets huren of kopen en moet zelfs niet in het land zijn om iets te huren of te kopen. Een buitenlander mag hier ook een woning kopen of huren zonder dat hij hier is. Mensen kunnen dus gaan en staan waar ze willen, dus ook Oekraïense mensen die bijvoorbeeld zullen worden gehuisvest in een woonunit. Als zij werken, zullen ze waarschijnlijk zo snel mogelijk iets anders zoeken, wat logisch is en ook wel te begrijpen valt. Dat is dus wel de context waarin we functioneren.

We moeten ook opletten dat we niet zover gaan dat we systemen beginnen te creëren waardoor mensen die vandaag de dag naar hier komen uit Oekraïne minder rechten hebben dan anderen. Daar moeten we ook voor opletten, voor andere mensen die ook het statuut van politiek vluchteling hebben. We moeten daar goed over waken. Wat het statuut juist moet zijn, is het werk van de federale overheid, maar ons principe in Vlaanderen is alleszins dat als mensen vandaag die rechten krijgen, daar dezelfde verplichtingen tegenover staan. We behandelen iedereen gelijk.

Dan was er nog de vraag hoever we met die 6000 plaatsen staan. Dat vroeg meneer Van Rooy, dacht ik? Die 6000 plaatsen hebben we eigenlijk de facto vandaag. Zelfs als we in die 18.000 plaatsen echt nog gaan screenen en kuisen, hebben we vandaag 6000 plaatsen. De lokale overheden hebben daarbovenop al meer dan 2000 plaatsen gevonden, zij zijn volop bezig. Dus die 6000 plaatsen, dat zal geen probleem zijn. Ik denk zelfs, in alle eerlijkheid, dat die 18.000 plaatsen ook nog geen probleem zijn. Daar zullen we ook nog zonder veel problemen geraken, zonder nooddorpen. Als we 20 nooddorpen maken met 250 woningen, is dat voor 15.000 tot 20.000 Oekraïners. Dat is niet voor 5000, maar voor 15.000 tot 20.000 Oekraïners, we spreken per gezin. Dat helpt ons dus weer verder, maar daarmee zijn we nog niet thuis. Als er effectief 120.000 mensen zullen komen, zullen we nog veel meer nodig hebben, daar moeten we niet flauw over doen. Maar ik denk dus dat we op dit moment roeien met de riemen die we hebben en dat we proberen om ter zake zo snel mogelijk resultaat te boeken.

Wat het statuut van integratie en inburgering betreft doen wij dus twee dingen. We geven een 'Welkom in Vlaanderen'-cursus, van negen uur. Daar zit geen Nederlands in, voor alle duidelijkheid. We gaan ook een Nederlands light-pakket maken voor die mensen, zodat ze ook Nederlandse les kunnen volgen. Snel de basiskennis van het Nederlands, dat kan niet in negen uur. Die negen uur is dus echt 'Welkom in Vlaanderen'. Ze hebben het statuut van rechthebbende. Dat betekent de facto dat ze daar niet voor moeten betalen, zoals andere rechthebbenden niet moeten betalen. Wij geven dus ook daar geen voorkeursbehandeling.

Wat wel kan, maar nu zijn we heel ver in de tijd aan het kijken: als morgen mensen een definitief statuut politiek vluchteling vragen, dan vallen ze ook onder die regels. Dan moeten ze, in het Nederlands, het inburgeringsbeleid volledig volgen, met de vergoedingen die daar tegenover staan. Zijn ze ondertussen twee jaar in Vlaanderen, denken ze dat ze die maatschappelijke organisatie eigenlijk heel goed kennen en ze die lessen niet meer moeten volgen? Dan kunnen ze altijd proberen om een vrijstelling te bekommen, examen af te leggen en dan hebben ze dat. Kunnen ze ondertussen genoeg Nederlands? Dan moeten ze geen Nederlandse lessen meer volgen, maar moeten ze wel dat examen afleggen. Dat zijn de regels die we echt toepassen voor iedereen, altijd op een gelijke basis.

Ik dacht dat ik met lichaamstaal en door 'ja' of 'nee' te zeggen tegen meneer Van Rooy, de meeste vragen had beantwoord. Wat de wachtlijsten betreft is er dus geen voorkeur, ook daar gelden de normale regels ter zake. Wat de woondorpen betreft zijn de gouverneurs nu volop aan het zoeken met de lokale besturen en ik denk dat ik liefst heb – ik hoop – dat er twintig plaatsen zullen worden aangeboden door burgemeesters die er zelf goed over nagedacht hebben. We zijn dan natuurlijk sneller van huis als het gespreid is, maar ik zou dat overlaten aan de wijsheid van onze gouverneurs en onze lokale besturen.

Dan kom ik bij collega Warnez. Er zijn twee zaken. u hebt gelijk om te wijzen op het probleem van het extra werk voor onze lokale besturen. Ik zal daar nu niet op ingaan, maar collega Beke heeft in heel het zorgaanbod ook extra initiatieven genomen, ook extra ondersteuning voorzien, of het nu gaat over de centra voor geestelijke gezondheidszorg, breed onthaal en dergelijke meer. Dat zijn heel veel zaken waar men lokale besturen al ondersteunt.

Een van de dingen die we ook zullen moeten bekijken in een overgangssituatie is dat bij de Oekraïense vluchtelingen ook een deel van de intelligentsia naar hier is gevlucht, ook mensen die daar een opleiding hadden. En zij kunnen daar zeker naar de Oekraïners toe een rol spelen, bijvoorbeeld bij een trauma. Als je trauma's hebt –meneer Janssens heeft ernaar verwezen, het gaat om mensen die uit een traumatische oorlogssituatie komen – is het vaak heel moeilijk om die trauma's in een andere taal te verwoorden. Ik denk dat we daar dus zullen moeten zoeken.

Vinden we binnen die Oekraïense vluchtelingen geen mensen, psychologen, artsen, maatschappelijke werker, die die mensen kunnen bijstaan? In eerste instantie zal dat nog een stuk in eigen taal zijn. Normaal doet het Agentschap Integratie en Inburgering zulke zaken, maar natuurlijk is het aanbod Oekraïenstaligen ook in het agentschap heel beperkt. Daar zullen we dus naar creatieve noodoplossingen moeten gaan, om die mensen op die manier bij te staan en te helpen.

Ik heb ook samengezeten met de Vlaamse Interlevensbeschouwelijke Dialoog (VILD). Ook een spirituele ondersteuning is volgens mij belangrijk, niet alleen de klassieke psychologische traumaverwerking. Mensen die gelovig zijn hebben nu vooral ook nood aan spirituele en religieuze bijstand, denk ik. Ook daar zijn we aan het kijken hoe die mensen spiritueel kunnen worden ondersteund, samen met de orthodoxe kerk, de Grieks-katholieke kerk, want Oekraïne is natuurlijk ook een multireligieus land. Alle geloofsgemeenschappen zijn er aanwezig: er is de joodse gemeenschap, de islamitische gemeenschap is daar al sinds de 15e eeuw aanwezig, er zijn de Grieks-katholiekken, en er is zelfs een kleine anglicaanse gemeenschap en dergelijke meer. We gaan kijken hoe die mensen ook spiritueel kunnen worden ondersteund. Natuurlijk zijn de grote bulk orthodoxen, meer dan 80 procent. 8 procent is katholiek en dan zijn er de kleinere gemeenschappen. Ook daar zijn we dus aan het kijken wat we kunnen doen. Ik zeg dat tegen de christendemocratische vrienden. We moeten laten zien dat we het spirituele en het levensbeschouwelijke nooit vergeten, meneer Warnez.

Wij hebben ook voorzien in een ondersteuning van de burgerinitiatieven. Dat is ook beslist door de regering dat ook burgerinitiatieven financiële, logistieke en organisatorische ondersteuning gaan krijgen daar waar ze een meerwaarde kunnen betekenen.

Collega Ongena, twee zaken zijn heel belangrijk. Ik denk dat ik al heel veel beantwoord heb, maar ik ga nog even in op twee specifieke vragen die u gesteld hebt. U vraagt hoe de we die mensen gaan vinden die verspreid zullen wonen. Wel, mensen die vandaag de dag een statuut krijgen van politiek vluchteling wonen ook verspreid. Die mensen worden niet meer opgevangen in een collectieve voorziening maar worden wel verplicht tot het volgen van een inburgeringstraject. Op juist dezelfde manier gaan we die mensen nu vinden, namelijk via het rijksregister. Mensen moeten zich inschrijven, ook als ze bij een gastgezin zijn. Dat is het gevolg van het statuut. Die mensen zullen allemaal aangesproken worden door het Agentschap Integratie en Inburgering met het aanbod dat ik net beschreven heb.

Uw tweede vraag ging over toeleiding naar werk. Dat is een rol voor het agentschap, en het is ook een rol voor VDAB. Er worden goede afspraken over gemaakt om beide heel goed op elkaar af te stemmen. Dat geldt niet alleen voor het agentschap maar ook voor het OCMW. Voor mensen die een beroep doen op een leefloon is het OCMW een belangrijke actor om mensen toe te leiden naar werk, maar dat gebeurt in overleg met VDAB. Minister Crevits is daar volop mee bezig en heeft al allerlei initiatieven genomen om dat tot een goed einde te brengen.

Collega De Loor, ik kan niet ontkennen dat er nog veel vragen zijn. Er zijn natuurlijk nog eindeloos veel vragen. Dat bleek ook gisteren op de webinar. Maar de reacties die we tot nu van de lokale besturen kregen is toch dat zij vinden dat wij heel kort op de bal aan het spelen zijn. We proberen snel op de vragen te antwoorden. Op dit moment zitten de gouverneurs opnieuw samen met de taskforce en mijn kabinet om te kijken wat er verder kan gebeuren en om verder naar antwoorden te zoeken. Dat zal de volgende weken niet anders zijn. Er was het idee van de Bouwmeester en van de groep mensen in de Vrije Tribune. Wel, ik sta open voor alle ideeën. Voor mij is elk idee goed als men tot een concreet voorstel komt.

Als een gouverneur samen met een burgemeester zegt dat ze een mogelijkheid hebben om een leegstaand kantoorgebouw tegen een betaalbare prijs op een

efficiënte manier om te bouwen tot een van de woondorpen, dan zeg ik: 'why not?' Ik zeg daar op voorhand geen neen tegen. Ik denk dat we open moeten staan voor alle mogelijke formules. Ik heb zelf ooit gezegd dat we een overschot hebben aan kantoorgebouwen na corona, omdat we meer gaan thuiswerken. We moeten vanuit het stedenbeleid nadenken of die kantoren een functie kunnen vervullen, samen met collega Diependaele. We staan voor alles open om zulke woondorpen te realiseren. Dus we kunnen ons dit geval, met het perspectief om voor opvang te moeten zorgen voor 120.000 mensen, niet de luxe permitteren om iets op voorhand uit te sluiten. Maar laat ons eerst kijken wat een werkbaar of een haalbaar voorstel zou zijn en laten we dan over de concrete casus praten.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Ik wil afsluiten met datgene waarmee u het tweede antwoord bent gestart. En dat is eigenlijk de fundamentele reden waarom we dit doen. Ik denk dat het een uitdaging wordt de komende maanden om dat ook nooit te verliezen, die intentie waarmee we deze maatschappelijke opdracht hebben. Die zal voor heel Vlaanderen en voor alle lokale besturen, maar eigenlijk voor alle Vlamingen, groot zijn.

We doen dit omdat de strijd in Oekraïne ook onze strijd is. En omdat we vinden dat dit belangrijk is om dit te doen, niet alleen voor zij die aan het strijden zijn, maar ook voor onze eigen toekomst als Europa, als België, als Vlaanderen. We gaan dat ook doen, voorzitter, dat is alvast de mening van onze fractie, zo lang het duurt, zo lang het nodig is, en voor iedereen waarvoor het nodig is. Dat is ook de reden waarom ik het belangrijk vond om die vraag meteen al hier opnieuw te stellen.

In de voorbereidingen die getroffen worden is het toch belangrijk dat we uitgaan van ook mogelijk stevige scenario's. Het gaat om 120.000 mensen in Vlaanderen. Ik ben blij dat u inderdaad zegt dat we op dit moment eigenlijk geen enkele piste kunnen uitsluiten. Al zijn er natuurlijk pistes die meer ideaal zijn dan andere. Ik ben ook blij dat u een aantal keer hebt terugverwezen naar het wettelijk kader en de statuten die er op vandaag zijn. Dat verdient ook geen improvisatie. Voor alle duidelijkheid: ik heb niet gezegd dat er aan bepaalde zijde geïmproviseerd wordt, maar als het gaat over bijvoorbeeld het bed-bad-broodverhaal, kan ik nog ergens in een of andere logica stappen, maar dat verandert fundamenteel het statuut en dat betekent ook dat het toeleiden naar werk enzoverder een heel ander discours en een heel andere uitdaging wordt.

Het betekent ook dat makkelijke uitspraken over het vermijden van concurrentie op de woningmarkt eigenlijk niet waar zijn. Vanaf het moment dat die mensen hier zijn als erkend politiek vluchteling, kunnen zij gaan en staan waar zij willen. En zijn ze in de financiële mogelijkheid om te huren op de private markt, dan zullen zij dat morgen ook doen. Dus laat ons ook de Vlaming niets wijsmaken op dat gebied. Er zal een uitdaging zijn. Het toont ook dat de zaken waar het al moeilijk was in Vlaanderen scherper gesteld zullen worden in de komende tijd. Ik sluit hiermee af. We zullen hier nog heel vaak op terugkomen. En wat ons betreft zullen we dat blijven verdedigen, zo lang het nodig is en voor wie het nodig is, vandaag, morgen en overmorgen. En dat geldt niet alleen voor mensen in Oekraïne, maar dat geldt ook voor mensen elders in de wereld.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.